

Wiadomości Parańskie

Uroczyste daty

30 kwietnia i 1 maja przeszły w stolicy Parany w bieżącym roku pod hasłem uroczystości. Dnia 30 kwietnia z okazji 100 letniej rocznicy urodzin Marszałka Floriano Peixoto odbyły się stosowne akty publiczne. Dzień 1 maja święteli robotnicy jako swoje święto.

O Paranie w Rio de Janeiro

Dzienniki rioskie podają na pierwszym planie wiadomość z Kurytyby, że interwentor Manoel Ribas z okazji święta 1-go maja ofiarował „Instytutowi Przewoźców” teren w środku miasta dla wybudowania domów robotniczych.

Wystawa hodowlana w Castro

Uroczyste otwarcie wystawy hodowlanej w Castro odbyło się 21-4 pod przewodnictwem interwentora Manoela Ribasa. Oprócz interwentora federalnego, były przy akcie obecne inne osobistości świata administracyjnego oraz wojskowego, między nimi dr. Angelo Lopes sekretarz rolnictwa, kapitan Fernando Flores szef policji i dr. Campos Melo dyrektor zdrowia publicznego. Przemawiali przy tej sposobności interwentor Manoel Ribas i dowódca 5-go regimentu kawalerii major Vestrasiano de Melo. Wystawa cieszyła się wielkim powodzeniem, o czym świadczy fakt, iż codziennie odwiedzana była przez niezliczoną rzeszę gości z całego stanu a nawet przybyłych z innych stanów Brazylii.

Linie lotnicze Vasp

Paulistańska kompania lotnicza Vasp otworzyła agencję dla swych linii w Kurytybie.

Zabójstwo

Donoszą z Bandeirantes o wstrząsającym zjawisku, które do głębi burzyło miejscową ludność. Rolnik, niejaki João Ferreira Dias z przyczyn bliżej nieznanych dokonał zabójstwa na osobie swej żony Zildy wystrzałami z rewolweru. Ujęty natychmiast przez policję, kilka godzin po wykonaniu zbrodni zbiegł z więzienia w nieznaną stronę.

Alkohol przyczyną tragedii

W Santo Antonio da Platina żył niejaki Mariano Silva, znany powszechnie z przewrotności i zawodowego pijactwa. Siedział kiedyś, jak zwykle, w wendzie przy kieliszku, gdy obok przechodził niejaki Sebastião Martins, jego szwagrowa. Zrywa się w tej chwili pijak, zbliżając się do przechodzącej i bez żadnego powodu bije ją i kopie; niewiasta broniąc się, rzekła jakieś słowo, które nie przypadło pijakowi do gustu, wobec czego wyjął rewolwer i dwoma strzałami położył Sebastiana trupem. Okrutna zbrodnia, rżnięta postrach na miejscową ludność.

Tajemnicze zabójstwo

W miejscowości Chopim, muncypium Palmas, pochowano na miejscowym cmentarzu zmarłego obywatela. Byłoby się na tym skończyło, lecz po 30 dniach natrafiono na oznaki, które wskazują, iż obywatel ów nie zmarł naturalną śmiercią, lecz został zamordowany. Policja przeprowadza śledztwo, aby wyjaśnić tajemnicze, mrokiem okryte zabójstwo.

Bójka

W miejscowości Botutuva, niedaleko Ponta Grossy, zebrała się onegdaj grupa ludzi bez zatrudnienia, którzy wdali się w gorącą dysputę. Wymiana ostrych zdań szła z tej i owej strony, aż dohrano się do broni. Padły strzały i brzęknoły noże a skutek był taki, że raniono ciężko niejakiego Silvio Bragane, a Antoniego Camargo śmiertelnym strzałem posłano w zaświaty.

Z Rolandii

Pan Sławomir Werpachowski, znany w całym okręgu Londryny chirurg-dentysta, przeniósł się na dłuższy czas do Sta Catarina, do miejscowości Massaranduba Central. Mieszkał on przez kilka lat w Rolandii, gdzie prowadził prosperujący gabinet dentystyczny, i mieszkał tamtejsi odczuwają bardzo jego stratę, wyrażając nadzieję, że p. Werpachowski wróci znowu w ich strony.

Z naszej strony składamy p. Werpachowskiemu szczerze podziękowanie za łaskawe propagowanie naszego pisma w Rolandii i okolicy i pozyskanie nam wielu czytelników.

Agencję „Gazety Polskiej” w Rolandii będzie prowadził odtąd p. Józef Gazda, który posiada kwitariusz i u którego okoliczni Czytelnicy mogą wpłacać prenumeratę.

Ze sportu

24-IV. zakończyły się w stolicy Republiki rozgrywki koszykówki o mistrzostwo południowo-amerykańskie, w którym brały udział reprezentacyjne drużyny 5 państw mianowicie Brazylii, Peru, Chile, Urugwaju i Argentyny. Po nader interesujących meczach, które były nadawane przez radio, tytuł mistrza przeważył szale na rzecz Brazylii. Tutejsza reprezentacja zwyciężyła Chilijczyków i odniosła zwycięstwa nad drużynami Urugwaju i Peru, a poniosła klęskę tylko od Argentyny.

Na sprzedaż

20 al-krów bardzo dobrej pod uprawę ziemi wraz z zabudowaniem i położone w Bo n Retiro koło Irati. Ziemia jest zdana do wszelkich plodów rolnych a przede wszystkim na ziemniaki, przy czym jest sporo faszynalu. Wszystkie razem położone 1 km. od stacji kolejowej. Cena okazjna. Informacji udzieli właściciel Frederico Koch w Irati.

Rolnicy

Uprawiajcie swe role polskimi plugami i maszynami rolniczymi

Mamy zawsze na składzie plugi jedno-stronne, wyrotki, dwu-skibowce, brony zębate, obsypniki, pełniki, kultywatory itd. całostalowe, lekkie i mocne, nadające się doskonale do tutejszych warunków uprawy.

Młocarnie — Szerokomłotne do prostej słomy wypróbowane i uznane jako najlepsze przez tutejsze Ministerstwo Rolnictwa.

Siewniki rządowe o precyzyjnej regulacji wysiewu.

Wysyłamy na żądanie cenniki i katalogi

Emiliano & Mazurek

Caixa postal. 4.434—Rua Guayanaes, 259 S A O P A U L O

Wyłączni reprezentanci na Brazylię fabryki U N I A — Grudziądz

Uroczystość św. Stanisława 7-GO MAJA

Już od 28 kwietnia odprawiają się nowenny na cześć św. Stanisława Biskupa, patrona. Świętąnią wspaniale ozdobioną, jak nigdy w roku! Przepyszna iluminacja! Sławny na całą Kurytybę nasz Chór, któremu towarzyszy orkiestra! Kaznodziejcie co dzień prawie inni! Nabożeństwa nadzwyczajne!

Panowie Festeirzy i panie Festerki, Komitet kościelny i Wasz Ksiądz, wszyscy serdecznie Was zapraszają na nowenny, odprawiane codziennie o godz. 7 wieczorem, jak również i na odpust, przypadający 7 maja.

Po południu w sam dzień uroczystości będzie loteria fantowa, koło szczęścia i inne niespodzianki, gry i szurasko, którymi zajmować się będą Dzieci Marii, Sodalisi, Apostolstwo i Komitet kościelny.

Bierzcie wszyscy czynny udział i w loterii fantowej i w innych grach na korzyść Kościoła. Niechaj Wasz liczny udział w tym dorocznym święcie pokaże, jak pięknie umiemy obchodzić uroczystości. **Ks. Stanisław Cebula.**

Rada dla ludzi smutnych

Ludzie, którzy są zwykle smutni, powinni zastanowić się nad powodem tego stanu. Bardzo często jest to skutek zaburzeń w organizmie, które powodują, że człowiek czuje się źle i brak mu wesołości. Gdy człowiek jest bowiem zdrowy, zawsze znajdzie, co go cieszy i jest pełen radości życia.

Jeśli nie znajdziecie o własnych siłach rady na przygnębienie, trzeba się zwrócić do lekarza, aby was zbadał, czy stan wasz nie pochodzi przypadkiem z jakiej innej choroby, jaka toczy

organizm. Nieraz ludzie cierpią na napady smutku tylko przez zmiany w tzw. „chemii humoru”. Niedostatek fosforu w organizmie, to ważny brak, którego nie można lekceważyć. Na szczęście, wiedza lekarska ma na to radę. Brak fosforu w organizmie zwalcza się skutecznie bezbolesnymi zastrzykami Tonofosfan firmy Bayer. Kilka iniekcji wystarczy, aby człowiek smutny, przygnębiony, zdenerwowany odżył, nabrał sił i czuł się, jakby po dłuższym wypoczynku.

Na sprzedaż w odległości 14 km. od Kurytyby 4 szakry, obszar łączny 22 alkrów, w tym 8 alkrów pod uprawą, sad i winnica, reszta pastwisko i las, z domami mieszkalnymi i zabudowaniami gospodarskimi. Osobno lub razem sprzedaje się inwentarz żywy (konie, krowy itd.) oraz maszyny rolnicze (młocarnia, kierat, kosiarka, grabarka, sieczkarnia) itd. **Władomir: Jan Suchy, kolonia Alfonso Penna, Via S. Jose dos Pinhaes.**

SANGUE SANGUE SANGUE

SANGUENOL

(Formuła niemiecka)

Jedyné lekarstwo w świecie z 8 środkami wzmacniającymi: fosfat, wapno, arsenik i Ło

Po 20 dniach użycia zauważa się:

1. Ogólny powrót sił i zwiększenie apetytu.
2. Całkowite zniknięcie bólów głowy, bezsenności i nerwowości.
3. Ustąpienie depresji nerwowej i wychudzenia u piel obojga i. Nabrание na cięle wagi 1-3 kilo.

SANGUENOL JEST WIELKIM WYNAZKEM NAUKOWYM — orzeczenie dra Manoela Soares de Castro.

Baczność!

Polski Zakład Radio-techniczny

Radiu Oficyna

Właściciele CZARNECKI & GALARDA ul. Saldanha Marinho, 457 — Telefon 2-5-8-5

Wykonujemy wszelkie zamówienia, wchodzące w zakres radiotechniki. Specjalność w konstrukcji odbiorników radiowe akumulatora dla interfonu. — Naprawy radio-odbiorników tak amerykańskich jak europejskich, amplifikatorów głosowych dla kin dźwiękowych itd.

Ceny niskie

Robota gwarantowana

Sprzedaje się szczytary 3-jej klasy do Europy, jak: do POLSKI, ŁO-TWY, ITWY, ESTONII, CZECHOSŁOWACJI, JUGOSŁAWII, AUSTRJI, RUMUNJI, BESARABII etc.

DATY ODJAZDU OKRĘTÓW ZE SANTOS

DO MATEVIDEO I BUENOS AIRES ZE SANTOS DO EUROPY

HIGHLAND PRINCESS	9 maja	ASTURIAS	9 maja
ALCANTARA	14 maja	H. CHEFTAIN	15 maja
H. BRIGADE	23 maja	ALCANTARA	23 maja
H. PATRIOT	6 czerwca	H. PRINCESS	29 maja
ALMANZORA	13 czerwca	H. BRIGADE	12 czerwca
H. MOWARCH	20 czerwca	ALMANZORA	24 czerwca
		H. PATRIOT	26 czerwca

MILLER, GODDARD & CIA LTDA Rua Libero Badaró, 95 S. Paulo

ROYAL MAIL AGENCIES (BRAZIL) LIMITED Rio de Janeiro Cx. p. 21 Santos Cx. p. 366

Ś. p. Rozalia Boińska

Dnia 20 kwietnia 1939 r. w miejscowości Guarani-Mirim, dystr. Massaranduba, stan Sta Catarina, pożegnała się z tym światem po krótkich cierpieniach i przyjęciu św. Sakramentów, przeżywszy lat 79, ś. p. Rozalia Boińska z domu Bukowska. Rodem z Polski, z Poznania, w Brazylii przebywała od 42 lat, dokąd przybyła z mężem ś. p. Jakóbem Boińskim i ojczyznę Dobrzyńską.

Ś. p. Zmarła pozostawiła po sobie w nieutulonym żalu jedną córkę, wdowę Władysławę z Boińskich Gzdo-wą, 9 wnuków i 7 prawnuków.

Wszystkim tym, którzy wzięli udział w odprowadzeniu zwłok na miejsce wiecznego spoczynku, w imieniu całej rodziny składa serdeczne „Bóg zapłać”

Zięć Sławomir F. Werpachowski

MILIONY WYSTRZELONE W POWIETRZE

Salwa dział okrętowych kosztuje ćwierć miliona milrejs

Ostatni szaleńczy wyścig zbrojeń morskich wszystkich prawie państw świata wysuwa każdorazowo zagadnienie kosztów, związanych z budową floty i prowadzeniem wojny morskiej. Koszty te sięgają cyfr zawrotnych. By się w nich zorientować, musimy sobie uświadomić, że wielkie działo okrętowe o kalibrze 340 mm. wyrzuca pocisk wagi 540 kg., przy pomocy ładunku prochu około 140 kg. (mniej więcej jedna czwarta wagi pocisku). Przy takich rozmiarach pocisk ma przebić ścianę pancerną, wykonaną z połączenia stali z niklem i chromem, a następnie kłw., a wyrzucony pocisk musi spowodować wybuch wewnątrz okrętu. Pocisk kalibru 340 mm. kosztuje ok. 600 dolarów, nabój 300 dolarów, amortyzacja jednej armaty przy jednym strzale 350 dolarów — razem 52 tysiące franków. Przy salwie zatem 10—12 armat jednocześnie, jedna komenda: „Ognia!” pociąga za sobą koszt od 10 do 15 tysięcy dolarów.

Koszt amortyzacji działa jest dlatego tak wysoki, iż przeciętna armata o kalibrze 340 mm. może oddać zasadniczo do 100 strzałów z ładunkiem ostrym, przy kalibrze 203 mm. do 150 strzałów, 152mm. do 350 strzałów i t. d. Wielki kaliber strzela pod ciśnieniem 3,000 kg. na 1 cm. kw., a wyrzucony pocisk musi uzyskać szybkość 800 metrów na sekundę. Stąd — szybkie zużycie kosztuje ok. 600 dolarów, nabój 300 dolarów, amortyzacja jednej armaty przy jednym strzale 350 dolarów — razem 52 tysiące franków. Przy salwie zatem 10—12 armat jednocześnie, jedna komenda: „Ognia!” pociąga za sobą koszt od 10 do 15 tysięcy dolarów.

MASZYNA DO MÓWIENIA

Tak zwany „robot”, czyli sztuczny człowiek zajmował wielu inżynierów i wyniki ich prac były jednymi z najciekawszych przedmiotów na wystawach światowych. Obecnie zostało rozwiązane wreszcie jedno z najtrudniejszych zagadnień, nad którym dotąd naprzędnie się silono, a mianowicie wynaleziono maszynę naprawdę mówiącą, a nie tylko, jak dotychczas, odtwarzającą głos, czy mowę ludzką.

Maszyna ta wynaleziona przez inżynierów amerykańskich — stanie się oczywiście jedną z głównych sensacji wystawy międzynarodowej w New Yorku, a także demonstrowana ostatnio wobec grupy uczonych w Filadelfii.

Aparat nazywa się Voder (skrót od Voice operation demonstrator). Wytwarza on szmery i syki w piszczałkach podobnych do organowych i następnie przerabia je na litery, słowa i całe zdania. Bardzo łatwo przez odpowiednie nastawienie nadać aparatowi głos męski, kobiecy lub dziecięcy, a nawet kazać mu śpiewać, czy wydawać różne głosy zwierzęce. Wygląda on jak wielka maszyna do liczenia z klawiszami i nożnym pedałem. Na nauczanie się mówienia za jej pomocą potrzeba więcej niż roku, a podczas demonstracji nie ukazano wcale wszystkich możliwości maszyny. „Voder” wyrzeka wyraźnie, chociaż z lekkim „elektrycznym akcentem” słowa: „Trzeba być

Watykan o Polsce

P. A. T. „Osservatore Romano”, który omawia zadania polityki polskiej, poświęca specjalny artykuł postulatowi kolonialnym, stwierdzając, że Polska nie posiada zamysłów imperialistycznych. Kwestyj kolonialnych nie stawia ona z punktu widzenia prestiżowego, ale znajduje się w obliczu konieczności życiowych, którymi są rozwiniecie przemysłu i znalezienie ujścia dla nadmiaru ludności. Ze względu na historyczną misję, jaką pełni Polska, broniąc na wschodzie cywilizacji europejskiej, organ Watykanu wyraża przekonanie, że polskie postulaty kolonialne winny być załatwione pozytywnie, aby mogły przyczynić się do wzmocnienia państwa, któremu Europa zawiąże obrotą przed chaosem ze wschodu.

Ziemia do sadzenia

26 alkrów i 24 litry, urodzajna, na sprzedaż w Agua Clara, mun. Lapa. Także pastwisko (portreio) 7 alkr. i 9 l. sropa i inne zabudowania. Trzy mile od Lapy i ty-leż op Contendv. — Dla zobaczenia i traktowania o cenę zainteresowani zechcą zgłosić się do p. MANOELA PEDRO W LAPIE.

HOTEL PARANA

Nowo urządzony, położony przy Placu Kolejowym. Automobili i omnibusy do S. Paulo, Joinville, Ponta Grossy — przed drzwiami. Wielki garaż do przechowania samochodów i aut ciężarowych, dla gości darmo. Czystość, porządek, spokój. — Dobra kuchnia. — Tanie ceny. Dziennie od 8\$000. Pod własnym zarządem Rodziny Bandeira Singer Mówimy po polsku Pr. Eurasio Correia, 456 — Telefon 1447 — KURYTYBA

LICYTATOR URZĘDOWY STANU PARANA FRANKLIN SOARES JUNIOR Rua Mar. Deodoro nr. 396

Biuro otwarte od 9 do 11 i pół z rana oraz od 13 do 18 po poł. Przyjmujemy do sprzedaży na licytacji: towary, tkaniny, płótna, drobiazgi, maszyny narzędzia do domowego użytku, radio, biżuterię zegarki, żelazo, wszelkie narzędzia, automobile, książki, meble pi-niorowe i imbujoye.

Fazenda Ribeirão Bonito

rozsprzedaje działki dowolnej wielkości od 10 alkerów powyżej, płatne w trzech rocznych ratach. Ceua za al-kier 135\$000 waz z pomiarem i przepisem własności. Żadnych innych kosztów.

NAJLEPSZE ZIEMIE W DORZECZU IVAI obok kolonii federalnej Candido de Abreu. Wysokość ponad poziom morza od 500 do 800 metrów

Tytuł własności pełnej gwarancji Klimat zdrowy. To nie kolonizacja i niema agentów! Informacji udzielają: HORACIO VARGAS—Ponta Grossa, Rua Barão do Serro Azul, 88 HRABIA LAQUICHE — Candido de Abreu, Parana

Z S. Paulo i Rio

Filia „Gazety Polskiej“ w S. Paulo:
J. M. HOLESKI
rua João Teodoro nr. 194

Z życia politycznego

Przez S. Paulo przejechał minister Oswaldo Aranha z Rio, udający się na krótki wypoczynek do zanej miejscowości leżące w Poços de Caldas. W drodze powrotnej ma zatrzymać się kilka dni w Campinas oraz dzień w S. Paulo, dla odwiedzenia rodziny. — Interwentor stanu dr. Adhemar de Barros bawił w Caambu, dokąd udał się był samolotem. Podróż miała na celu omówienie z prezydentem republiki szeregów spraw, dotyczących administracji paulistańskiej.

S/S „Morska Wola“ w Santos

Z końcem kwietnia przejechał przez Santos po raz pierwszy polski statek towarowy S/S „Morska Wola“, który zapoczątkował regularny ruch towarowy na trasie Gdynia-Rio - Santos-Montewideo-Buenos Aires. Załadował on w Santos 242 bel bawełny, z przeznaczeniem dla Łodzi. Łączny ciężar owej bawełny wynosi 43 tony, a urzędowa jej wartość określa się kwotą blisko 150 tysięcy milrejsów. Załadowanie bawełny odbyło się dnia 25.4. Statkowi „Morska Wola“ towarzyszą nasze najlepsze życzenia.

Pomarańcze w Sorokabie

Plantacje pomarańczowe w S. Paulo tworzą dziś prawdziwe bogactwo stanu, a owoc, wybrany, należycie zabezpieczony w skrzynkach pioniorowych odbywa dalekie podróże w chłodniach okretowych, dostając się w wielkich ilościach na rynki europejskie. Świeżo ogłoszono garść cyfr z rynku pomarańczowego w Sorokabie, która — trzeba to stwierdzić — nie należy do czolowych środków produkcyjnych tego owocu. Sorokaba oblicza swe plantacje na półtora miliona drzew, a wywóz owocu w roku ubiegłym doszedł do pół miliona skrzyń. Znaczne jest także spożycie pomarańczy na miejscu, przy wyrobie napitków chłodzących oraz fabrykacji cukierków.

Wywóz bananów

Przez Santos wywieziono za granicę w ciągu pierwszych 4 miesięcy br. blisko 3 i pół miliona kiści bananów. Przy eksporcie do Montewideo i Buenos Aires reguluje cena od 23\$ do 25\$ za tuzin kiści.

Droga S. Paulo — Goyaz

Obecne połączenia kolejowe między stanami S. Paulo i Goyaz są już niewystarczające, skutkiem czego rząd zamysła przystąpić do otwarcia drogi kolejowej, która ma służyć dla przepędzenia stad bydła ze stepów Goyazu. Droga ta miałaby długość 250 km., zaczęłaby się u stacji Colombia linii Paulista i dotarła poprzez rzekę Rio Grande do Fructal a stamtąd do S. Sinão.

Porachunki japońskie

Gdy dziennikarz japoński Juty Ikissima wracał onegdaj po północy z pracy redakcyjnej do domu, napadło go kilku osobników i obito jakimś tępym narzędziem. Z teki ofiary zniknęły kwity, recepty i pieniądze. Policja jest przekonana, że jest to jakiś porachunek w tonie kolonii japońskiej.

Ostrożnie z zastrzykami!

W S. Paulo i Rio zaszło w ostatnim czasie kilka wypadków, zastrzyk „Calcio Glycosado“. Iniekcja ta pochodzi z Rio. Firma wytwórcza twierdzi, że produkty jej są dobre, lecz przedstawiciel urzędu zdrowia, który zbadał jej pracownika, przyszedł do przekonania, że przyrządy nie funkcjonowały w sposób należyty, skutkiem czego przy formowaniu się płynu do zastrzyków powstały trucizny. Jedną z osób, które wzięły zastrzyk owego środka, zmarła — a kilka innych leży ciężko chorych.

Brak drobnych

W S. Paulo daje się ciągle odczuwać brak pieniędzy zdawkowych, mimo iż mennica państwowa w Rio dostarczyła tu od nowego roku monet niklowych na ogólną sumę 191 tysięcy

milrejsów. Niklówki rozchodzą się szybko po interierze stanu i tym sposobem znikają ze stolicy.

Zmiany w ustawie o „dwóch trzecich“

Od 1931 r. istnieje w Brazylii ustawa o „dwóch trzecich“, która rozporządza, że przedsiębiorstwa przemysłowe i handlowe muszą wśród pracowników swych mieć conajmniej dwie trzecie Brazylijan. Zarządzenie to zwie się inaczej „nacionalizacją pracy“. Obecnie nadchodzi z Rio wiadomość, że ministerstwo pracy zamierza poczynić pewne poprawki w wykonywaniu owej ustawy. Główne punkty przewidzianych zmian mają być następujące: 1) Nie tylko liczba pracowników brazylijskich, ale i suma ich zarobków musi wynosić dwie trzecie ogólnych wydatków. Jeśli zatem przedsiębiorca płaci swym robotnikom ogólną kwotę 3 tysiące mlr. miesięcznie, to 2 tys. mlr. mają pobierać Brazylijanie. 2) Owe dwie trzecie będą w przyszłości wymagane tylko w miastach, natomiast w ośrodkach pozamiejskich, w strefach rolniczych procent Brazylijan wśród robotników i pracowników będzie mógł być mniejszy.

Wizyta floty amerykańskiej

W Rio znajdują się z wizytą trzy krążowniki wojenne Stanów Zjednoczonych, mianowicie „S. Francisco“, „Quincy“ i „Tooscalosa“. Oficerowie i załoga tych okrętów są podejmowani przez kolegów brazylijskich bardzo gościnnie.

Bogactwo nie chroni od śmierci

Po samobójcy Paulu Deleuse pozostał majątek, szacowany na 130 milionów milrejsów. Władze sądowe przystąpiły do postępowania spadkowego, fachowcy przeglądają księgi zmarłego i zapoznają się z jego interesami. Przyjaciele opuścili zmarłego tak dostojnie, że pogrzebem jego musiał zająć się adwokat. Deleuse nie był żonatym, prowadził życie rozwiązałe.

Skarby na podwórzu więziennym

W Estrella do Sul, stan Minas Geraes, wachmistrz policyjny tamtejszego więzienia, znalazł na podwórzu diament wartości 100 tysięcy milrejsów. W kilka dni później jednemu z policjantów

powiodło się znalezienie diamentu w cenie 10 tysięcy mlr. Więzienie stoi widać na polu diamentowym.

Z Rio Grande

Podatek od ryżu
Rząd riograndeński nałożył podatek 1\$000 od worka ryżu, wywożonego za granicę stanu. Wpływ z tego źródła będą obracane na fundusz kredytowy, służący do wspomaganie uprawy ryżu. Na zasadzie nowej ustawy administracyjnej, interwentor plk. Cordeiro de Faria przedstawił ten nowy podatek do zatwierdzenia ze strony prezydenta republiki.

Z kopalnictwa

Prace poszukiwawcze za złotem, węglem, miedzią, cyną odbywają się obecnie w municypaliach Lavras, Caçapava, S. Gabriel, S. Sapê, Encruzilhada, Piratiny i Bagé. W S. Gabriel wierce się nadto za naftą. Prace te przeprowadza urząd federalny dla produkcji mineralnej, przy współpracy władz stanowych.

Na dwoje babka wróżyła...

Obrazek z Rio

Zawsze wesół, uśmiechnięta i zadowolona z życia, pracuje Helena na pensji pani Dolores. Młoda, zwinna, z buzią jak malina, jest ona doskonałym typem pikantnej pokojowiczki.

Wczesnym rankiem, po uprzągnięciu wąskiego i długiego jak wąż korytarza, otwiera drzwi wiodące na ulicę i rozglądając się ciekawie na wsze strony rozdaje hojnie swój młodzian uśmiech. Mleczarz, piekarz, chłopak z wendy, a nawet tłusty szofer, który ze swoim wozem stoi na rogu ulicy, wszyscy ci otrzymują na „dzień dobry“ uśmiech tak słodki, że przez cały długi dzień roboczy są dobrze usposobieni.

Lecz uśmiech naprawdę uodżący chowa piękna Helena dla listonosza. Bo on też jest chłopakiem przystojnym; ślicznie modelowana głowa, wielkie oczy czarne, głębokie jak bezkłęzycowa noc, krucz faliste włosy, a zęby tak błyszczące, jak wyborowy sznur perel.

Helena wie, że ona mu się podoba, wie, że on jest wolnym, że na imię mu Józef. Zawsze się zatrzymuje, by troszkę z nią poplirtować. Ona, choć jest wielkim trapiotem, ma jednak swoją ładną

główną na karku. Uśmiecha się do niego, przytula się i czeka. Ale nie może tracić czasu tylko czekaniem. Boć Karol, rumiany chłopak od rzeźnika też nie jest do pogardzenia. Wesół, dowcipny, stał nuciący pioseki, uśmiecha się szeroko, gdy ujrzy Helenkę z rana wchodzącą do sklepu. Rozmyślnie usługuje innych kupujących, by jak najdłużej móc się na jej ładną buzię patrzeć. Raz, było to w karnawale, zaprosił ją na zabawę taneczna. Ale Helena nie poszła, bo się złych języków bała. Wszak ona jest sierotą i wie że musi być

podwójnie ostrożna. I w tej rozterce Helena czeka, przytula się jednemu i drugiemu, ma uśmiech rozkoszny dla listonosza i spojrzenie łaskawe dla rzeźnika. Jeśli nie jeden, to drugi wyrzeknie to słowo oczekiwane, boć przecie: „na dwoje babka wróżyła“.

Ewa Wedber.

DOM i teren tanio na sprzedaż. Blisko wiadomość: rua Padre Agostinho, nr. 92.

Polecaj Gazetę sąsiadom

PALACE HOTEL

KURYTYBA

Rua Barão do Rio Branco 62
Telefony 989 i 990
Caixa postal 469

70 POKOI Z WODĄ ZIMNĄ I GORĄCĄ, 10 ODDZIAŁÓW Z ŁAZIENKAMI PRYWATNymi, 2 WINDY, SALON DLA RESTAURACJI, HALL I BAR

KUCHNIA PIERWSZORZĘDNA

Auta na stacji do dyspozycji dla gości

Właściciel:

Marcin Jaruga

Niezawodna przy łupieżu i wypadaniu włosów. Robi włosy silnymi, jedwabistymi i perfumuje je. Najlepszy środek przy niedomaganiach skórnych w częściach owłosionych

We wszystkich aptekach i drogeriach

Wyrób Lab. „Minancora“ w Joinville

NIE ROB DOŚWIADCZENII!

JEŻELI POTRZEBUJESZ OCZYŚCIĆ KREW

UŻYJ ELIXIR DE NOGUEIRA

Farmaceuty chemika — JOAO DA SILVA SILVEIRA

Pokonuje SYFILIS we wszystkich stadiach: WYRZUTY, BANY WOGOLE, REUMATYZM, I CZERNY.

Zalecany przez najlepszych lekarzy

GDYNIA-AMERYKA

Linje Żeglugowe S. A.

Linja Południowo - Amerykańska

LAMPOR & HOLT LINE — Rio de Janeiro

Komunikacja na naszej polskiej Linii Okrętowej odbywa się regularnie najnowocześniejszymi statkami motorowymi:

Sobieski i Chrobry

ROZKŁAD JAZDY JEST NASTĘPUJĄCY:

Przyjazd z Gdyni		Odjazd do Gdyni	
Rio de Janeiro	Santos	Santos	Rio de Janeiro
10-5	11-5	PULASKI	24-5
3-7	4-7	SOBIESKI	17-7
7-8	8-8	CHROBRY	21-8
4-9	5-9	SOBIESKI	18-9
2-10	3-10	CHROBRY	16-10
31-10	1-11	SOBIESKI	13-11
28-11	29-11	CHROBRY	11-12
26-12	27-12	SOBIESKI	8-1-40
			9-1-40

Statki wychodzą z Gdyni i zawijają do portów: Kiel-Holtenau, Boulogne sur Mer, Dakar, Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos Aires, Montevideo, Santos, Rio de Janeiro, Victoria, Dakar, Boulogne sur Mer, Kiel Holtenau i Gdynia

Informacje i sprzedaż kart okrętowych z Polski i do Polski skuteczniejszą:

LAMPOR & HOLT LINE LTD. — Rua 1. de Março, 100

RIO DE JANEIRO

F. S. HAMPSHIRE & Co. — Rua Libero Badaró, 39

SÃO PAULO

ORAZ AGENCJE:

FIRMA „BRAZPOL“ (EMILIANO & MAZUREK)—Av. João Pessoa, 71

Caixa Postal III — Telefon 1-7-6-1 — KURYTYBA

COMPANHIA NAVEGAÇÃO DAS LAGOAS — Rua Siqueira Campos 1170

PORTO ALEGRE

„SULBRAZPOL“, r. Siqueira Campos nr. 1170 — 1 p.

PORTO ALEGRE

Już nadszedł

Polski materiał fotograficzny znakomitej fabryki „ERO“ w Poznaniu

Artysty fotograficzni, amatorzy specjalści!

Żądajcie tylko polskiego materiału marki „ERO“ niedorównanej w jakości

Płyty: Przeźroczca (Diapozytywy) Sensita, Argenta, Gradiomola, Special, Konterfekt, S. Oriho-Antihalo. Najwyższa czułość. Delikatność powierzchni.—Specjalnie przystosowane dla prac artystycznych fotografów profesjonalistów.

Blony zwojowe i płaskie: (Packfilmy)—Macte, Prestochrom, Awangarda i Spectrum (E. S. 30 Sch.) (najwyższa czułość).

Papiery artystyczne i dla amatorów: „Ero-Omnilux“, chlorosrebrony (gazowy) w trzech gradacjach, normalnej, twardej i ultra-twardej. Papiery te przeznaczone dla odbitek stykowych. Znakomity towar dla odbitek masowych, specjalnie przeznaczony dla laboratoriów.

„Ero Mistrzowski“ Papier chlorobromosrebrony nadający się do odbitek stykowych i powiększeń, w zakresie pracy typowej zawodowej. Te papiery oddają wiernie przejścia z głębokich cieni i półtonów do najwyższych światel i dają się pięknie barwić „Erotonem“.

„Verolux“ Papier światłoczuły, wywołujący się w barwie zielonej i jest kilkakrotnie mniej czuły od papierów gazowych, wskutek tego jest przeznaczony tylko do odbitek stykowych.

„Bromero“ Papiery bromosrebrone przeznaczone szczególnie do powiększeń w 2 gradacjach: normalnej i kontrastowej.

„Bromero-Rex“ Posiadające piękne, artystyczne i oryginalne powierzchnie, pozwalające fotografowi oddać się pracy wybitnie indywidualnej.

„Vaprestio“ Są to popularne pocztówki do powiększeń, zdjęć aparatami maobrazkowymi, jak: Leica, Contax, Retina, Robot itp.

Wszystkie papiery posiadają odpowiednią numerację i następujące tony: biały, creme, chamois, Marokin, biały jedwabisty, siatkowy, matowy, semimatowy itd.

Chemikalnia. Wywoływacze w płynach, proszkach, tubach. — Osta-biacze, wzmacniacze. — Proszek błyskowy (magnezjum) „ERO“, Zabarwiacze „EROTON“, Płyn „NEGRITON“, dodatek do wywoływacza, nadający papierom chlorosrebronym piękny odcień czarno-niebieski.

Żądajcie polskich artykułów fotograficznych

Piszcie do nas, natychmiast prześlemy katalogi, opisy, ceny i wszelkie potrzebne informacje

Sulbrazpol Soc. Coop.

PORTO ALEGRE — Caixa postal 246,

Rua Siqueira de Campos, 1170 — Tel. 5681 i 3608

Najuporeczywszy

Ból Głowy i Zębów

usuwa znany polski proszek

Kogutek

(Migreno - Nervosin)

Carminativo Plazuka

Idealny środek leczniczy na choroby żołądka, kiszek i wątroby. Wskazany, jako skutecznie działający, przy złym trawieniu bólach brzucha, odbijaniu się, zwracaniu pukrym, oddechu zawrotach głów — a także w innych przypadłościach w drogach trawiennych. Carminativo Plazuka znajduje się we wszystkich składkach aptecznych. Skład główny, BUENO e Cia, r. Maria Candida, nr. 187 SÃO PAULO, Brasil

Drukarnia „Baltica“ w S. Paulo

Wykonuje druki we wszystkich językach

Bilety wizytowe, handlowe, listy i koperty firmowe, blankiety, cyrkularze, plakaty, zaproszenia ślubne, katalogi, wogóle wszelkiego rodzaju druki.

Pozamięscowym wysyła próbki druków za nadesłaniem na koszt przesyłki. Adresować:

TIPOGRAFIA BALTICA

Alexandre Bumbis

Rua João Teodoro, 194 — SÃO PAULO

Thel. 4-2640

NAJWIĘKSZE ODKRYCIE dla Kobiecy

FLUXO-SEDATINA

(REGULATOR WIEIRA)

Kobieta nie będzie wlecey cierpiła

W 2 godzinach ustają kolki maciczne.

Środek zastosowuje się przy upławach, bólach perjo-dycznych, po porodzie, krwawieniu itd.

Środek uspokajający i wzmacniający.

FLUXO-SEDATINA jest zalecaną przez 10,000 z górą lekarzy.

FLUXO-SEDATINA znajduje się wszędzie do nabycia.

Z literatury brazylijskiej

Roquette Pinto

PRYZGODA Z MRÓWKOJADEM tamanduá bandeira

Mniej więcej przed dwudziestu laty — opowiadał mi mój towarzysz podróży, człek energiczny i znawca sertonu, przytem doskonały gawędziarz, — opuściłm się akademii górniczą w Ouro Preto, gdzie niezapomnianej pamięci profesor Henryk Gorceix wpajał w nas miłość do kraju i zamiłowanie do przyrody. Po wyjściu ze szkoły, każdy z nas poszedł drogą, jaką mu los wyznaczył.

do Somno, posunąłem się dalej w głąb kraju i wszedłem w dzielnice, niezaludnione miejsca. Po kilku dniach sprawdziłem, że zbłądziłem w górach zwanych Serra da Matta da Corda. Na szczęście, miałem z sobą dobranych przewodników, na których mogłem polegać. Zaniepokojony, ale nie skonfundowany, chwyciłem się wypróbowanego w takich wypadkach sposobu. Obrąłem pewien kierunek i w nim kazałem ciąć pikadę, po której mieliśmy się posuwać tak długo, póki nie wyjdziemy do ludzi.

czyła zwolna swe wody. Rozglądając się uważnie, dostrzegłem nad rzeką czysto umieciony majdan a przy nim chatkę pokrytą trawą „sapé”. Z chatki unosiły się kosmyki niebieskawego dymu, które świadczyły, że ktoś tam mieszkał.

iebrze. Odpowiedziała nam, że do najbliższej osady jest 12 mil i że droga prowadzi przez pustynną, niezaludnioną wyżynę. Powiedziała, że możemy tam dostać się w jednym dniu, ale musimy wyjść bardzo rano przed wschodem: słońca, by na noc być u celu. Jej mąż i dwaj synowie pracują w lesie przy karczunku. Wkońcu zaprosiła, byśmy wypoczęli i ofiarowała połowę chatki na nocleg.

wieprzowe mięso. Pod wieczór nadeszli z plantacji trzej mężczyźni w towarzystwie psów: Był ojciec, wysoki i chudy człowiek z dwoma synami, smukłymi jak tyki. Zdumieni chłopcy patrzyli na nas, takimi samymi głębokimi i ciemnymi oczyma, jak ich matka.

stałem chatkę, zrobiłem rosse, posadziłem co mogłem, a potem trochę z ryb, trochę ze zwierzętynie przeżyliśmy do pierwszego zbioru. Żona pomagała mi we wszystkim, jak najlepsza towarzyszka. Pomimo bardzo skromnego życia i niewygody, czuliśmy się szczęśliwi. Bóg pobłogosławił nas dwoma synami, którzy rośli zdrowo. Gdy podrosli, zaprzęgnąłem ich do fojisy i siekiery i dziś wyręczają matkę i pomagają mi w pracy.

Wspomnienia o 3 Maja

Po 1-szym rozbiore Polski w 1772 r. patrioci, korzystając z wojny Rosji z Turcją ponownie zaczęli przemyślać nad sposobem wyzwolenia się z pod wpływów Rosji i odzyskania stanowiska państwa niezależnego.

Bohater dwóch światów. Naczelnik Tadeusz Kościuszko. Bit się o wolność Stanów Zjednoczonych i o utrzymanie niepodległości Polski. Mądra Konstytucja 3-go Maja i czyn zbrojny Kościuski, krew przelana na polach Racławic i Maciejowic, podtrzymały ducha w narodzie polskim, dały mu chrzest na przetrzymanie półtora-wiekowej niewoli.

Naczelnik Tadeusz Kościuszko. Bit się o wolność Stanów Zjednoczonych i o utrzymanie niepodległości Polski.

Pogrzeb Sławka

PAT. — W kwaterze zastępczych cmentarza wojskowego na Powązkach w Warszawie złożono dnia 5.4 do grobu trumnę ze zwłokami śp. płk. Walerego Sławka — niestrudzonego bojownika o Niepodległość Polski. Pogrzeb poprzedziło odprawione rano w kościele garnizonowym nabożeństwo żałobne przy szkarłatnym katafalku, na którego szczycie spoczywała trumna, nakryta wiankami kwiatów, nosząca na szarłej napis: „Przyjacielowi rodziny — Aleksandra Piłsudskiego”. U węgłowia spoczywała wianka róż, i napis na wstędze „Swemu chciestnemu oicu — Jadwiga”, od córki Marsz Piłsudskiego.

Z niespokojnej Palestyny

becna była także p. Marszałkowa Piłsudska. Trumnę wynieśli na ramionach najbliżsi przyjaciele zmarłego: b. marsz. Pystor, b. premier Jędrzejewicz, b. min. Matuzewski, b. vi emarsz. Podoski, b. marsz. Switalski, gen. Zeligowski, b. pr. Kozłowski i b. p.s. Arciszewski. Kondukt otwierały sztabary młodzieży szkolnej, organizacji i zwiazków b. wojskowych, PPS, dawnej frakcji rewolucyjnej, Stow. b. więźniów politycznych, oraz spora gromada włościan w strojach krakowskich z Racławic, gdzie zmarły miał swą zagrodę, ofiarowaną mu przez włościanstwo Dalej szły delegacje z wieściami w liczbie ponad 400 i bataliony reprezentacyjne z wiazków rezerwistów i zw. strzeleckiego.

Obrazek został zdjęty w okolicy miejscowości Sarafand. Dwóch żołnierzy angielskich prowadzi pojmanych dwóch powstańców arabskich. Przystanęli w drodze, aby odpocząć i pożywić się — i dzielą się swymi zakąskami z wygłodniałymi Arabami.

Rozmowa z Dyplomatą

ratować. W r. 1794 wywołano przeciwko Rosji powstanie, na czele którego stanął Tadeusz Kościuszko. Pierwsze zwycięstwo nad Moskalami odniósł Kościuszko pod Racławicami. Zwycięstwo to podniosło ducha w narodzie i przeraziło Moskali. Najbardziej odznaczyli się chłopcy — kosynierzy, zdobywając śmiałym atakiem baterię rosyjską. Chcąc uciąć ich męstwo, przywdział Kościuszko białą krakowską sukmanę i czerwoną rogatywkę. Wkrótce w obozie pod Połanowem wydał głośny manifest polaniecki. W myśl tego manifestu otrzymał mieli chłopcy zupełną wolność osobistą. Narazie zmniejszono im do połowy ilość dni pańszczyzny, zaś rodziny kosynierów zwolniono na czas służby wojskowej zupełnie od pracy na pańskich

gruntach. Przebijają z tego manifestu wielka myśl powołania wszystkich warstw narodu do służenia ojczyźnie, za czem musiało też nastąpić zrównanie wszystkich warstw w obliczu prawa.

— Co zrobicie, jeśli kolosalna przewaga będzie po tamtej stronie? — I cóż z tego — odparł Polak. — W roku 1863 nie byliśmy nawet państwem, nie mieliśmy stałej organizacji wojskowej, od pół wieku prawie trawiliśmy w ucisku i niewoli, a jednak ruszyliśmy w pole z kijami, kosami i strzelbami myśliwskimi. I najpotężniejsze wówczas państwo Europy kontynentalnej potrzebowało dwóch lat, aby uporać się z garścią powstańców, którym nikt z zewnątrz nie pomagał. Dziś, jeśli by godzina rozprawy orężnej wybita, nie potrzebaby walczyć na kosi i zdobywać armat, by obracać je na wroga. Różnicę w wyposażeniu technicznym pokryje wojsko polskie bogactwem swego ducha, odpornością swego żołnierza, przywykłego walczyć jeden na dziesięciu. A zresztą o wolność i niepodległość tak niedawno odzyskaną walczą będzie cały naród. Dostojnie „twierdzą” nam będzie każdy pióg i trzeba będzie Polskę zdobywać nie na jej węzłach strategicznych, umocnieniach czy liniach frontu, ale dom po domu, cmentarz po cmentarzu, zagon po zagonie. Tak długo, jak stać będzie choć jeden płot, tak długo za płotem tym tkwić będzie strzelec z bronią celną w pewnej dłoni...

— Ale lotnictwo nieprzyjacielskie może wam wyrządzić straszliwe szkody... — Lotnictwo nieprzyjacielskie nie będzie dla Polski tak straszne. Jesteśmy krajem rolniczym, mało uprzemysłowionym, pozbawionym większych osrodków i skupień. Mogę pana zapewnić, że nasze lotnictwo znajdzie poza granicami kraju znacznie więcej obiektów godnych zburzenia, niż nieprzyjacielskie w Polsce.

A zresztą nie należy z niebezpieczeństwem lotniczym przesadzać: dobra obrona przeciwnolotnicza też ma coś do powiedzenia. Na uwagę o mniejszościach narodowych w Polsce, publicysta polski odpowiada ze swej strony stwierdzeniem, że jadąc na Kresy i patrząc jak tamtejszą ludność bierze wydarzenia polityczne, można się przekonać, że większość jej będzie lojalna w stosunku do Państwa Polskiego.

przed wszystkim na siebie sapiejących. Przemyślać są dla nas cenne, ale pamiętać należy, że są jeszcze cenniejsze dla naszych sprzymierzeńców. Polska jest dziś czynnikiem, którego nie jest w stanie zastąpić żadne inne państwo.

„CRUZEIRO” „SURPRESA” Jedyne maści które powinny być używane przez wszystkich, którzy dbają o swe zdrowie. MŁYN W JOINVILLE (Caixa postal, 110) AGENCIJ W KURYTRBIE: LATTES & Cia Caixa postal, 325 Telefon 7-2-2 UL. M.A.L. DEODORO, 23 — CURITYBA

Dr. E. Tempki LEKARZ Pierwszy asystent 2-go Oddziału Kliniki Wewnętrznej Uniwersytetu Parańskiego. Były hospitant Szpitali polskich. Specjalność: choroby serca i płuc. Klinika ogólna. Choroby skórne. Leczenie ran i zylaków przez najnowsze metody. Konsultorium: — Farmacia Guaira tel. 675 rua Marechal Floriano 740 — Kurtyba: Od godz 10 do 12 i od 2 do 5. Rezydencja: — Av. Silva Jardim nr. 285 Tel. 677. Przyjmuje wezwania w dzień i w nocy

MIN. BECK gościem floty angielskiej PAT. — W czwartek 6.4 min. Beck był gościem brytyjskiej floty wojennej. Na pokładzie największego lotniskowca floty brytyjskiej „Arc Royal” powitał min. Becka komendant portu wojennego w Portsmouth admirał lord Cork and Orrey. Po zwiedzeniu lotniskowca gość polski udał się na zwiedzenie krążownika „Glasgow” a następnie na pokład pancernika „Nelson”, będącego okrętem admirałskim dowódcy floty, admirała sir Charles Forbes. Po śniadaniu w nadzwyczaj serdecznej atmosferze, min. Beck odpłynął kontrtorpedowcem „Tartar”, na którym zaciągnięto flagę admirałską na pełne morze, gdzie odbył się pokaz jednego z najszybszych ścigaczy floty brytyjskiej, oraz ostre strzelanie ze specjalnie przeznaczonych do akcji przeciwnolotniczych krążownika „Coventry”. Po zakończeniu pokazów „Tartar” powrócił do Portsmouth, gdzie w gmachu admirałcji odbyła się herbata na cześć min. Becka wydana przez dowódcę portu wojennego, z udziałem wielu wyższych dowódców floty brytyjskiej. Powrót do Londynu nastąpił o godz. 19-ej wieczorem. Min. Beck przyjął prasę angielską, zagraniczną i polską na wspólnej konferencji prasowej, poczem wraz z amb. Raczyskim i dyr. Potockim udał się do Foreign Office, na ostatnie posiedzenie polsko-brytyjskie z lordem Halifaxem i wyższymi urzędnikami Foreign Office.

Na obronę Polski składają i obcy

P. A. T. Do Ministerstwa Skarbu nadszedł z Anglii list w języku angielskim, brzmiący jak następujący: „Proszę przyjąć załóżony skromny dar w kwocie 5 funtów szterlingów od kanoniera brytyjskiej armii terytorialnej, ja-

Dyktatura Nazystowska

Co opowiada arcybiskup ks. João Becker po powrocie z Europy

Nastroje w Europie

Arcybiskup portogalski João Becker bawił blisko rok w Europie i po powrocie udzielił obszernego wywiadu dziennikowi „Correio do Povo”, mówiąc o nastrojach europejskich, w szczególności zaś o dyktaturze nazystowskiej. Spostrzeżenia brazylijskiego obserwatora są istotnie interesujące.

— Dnia 12 h.m. — mówi arcybiskup — wyjechaliśmy z Neapolu, a było to w momencie, kiedy mówiło się o niebezpieczeństwie wojny, jaka wisi nad starym kontynentem.

Zwiedziłem szereg krajów, ostatnio Francję. Jak widziałem i słyszałem w kołach dobrze poinformowanych, nad Europą wisi zmora niepewności i nie wróciła ona jeszcze do spokoju. Wszystkie warstwy ludności są poruszone, panuje ogólna niewiara w możliwość pokoju, który dla wielu wydaje się mrzonką. W kołach rządowych i dyplomatycznych zapewniano mi, że wojna została tylko odłożona i że wybuchnie zapewne w wiosną. Narody się zbroją a dzienniki francuskie zwa konferencję w Monachium poniżeniem demokracji wobec państwa dyktatorskiego.

Trzeba wszelako stwierdzić, że ludy Europy są przeciwnie wojnie, gdyż wszyscy pamiętają jeszcze pożogę z lat 1914—18. W samych Niemczech, w takim np. Hamburgu zaobserwowałem pewną obojętność. Ale przy silnym ucisku i przemocy, najmniejszy sprzeciw pod adresem rządzących wystarcza, aby nastąpił najwyższy wymiar kary: rozstrzelanie lub więzienie dożywotne, a to za zdradę interesów narodowych. Dobry lud niemiecki przeżywa w tej chwili wielkie poniżenie, wzięty w niewolę duchową i polityczną przez kierunek nazystowski.

Prześladowania religijne

Na ten temat arcyb. Becker tak się wyraził:
— Nazizm niemiecki nie życzy sobie związków z jakimkolwiek

wyznaniem religijnym. Potępia on publicznie kościół i posuwa się nawet do twierdzenia, że między katolicyzmem, żydostwem i bolszewizmem niema żadnej różnicy, nadmiar istnieje między nimi obecnie współpraca i przyjaźń.

Tym sposobem nazizm schodzi do roli komunizmu, gdyż obydwie te kierunki zwalczają zażarcie wolność religijną. Każdy obywatel niemiecki musi słuchać ślepo Hitlera i uznawać w nim jakiś twór wyższy, naczelnicy. Kto zwiedza Niemcy, jest zaskoczony przesładowaniami religii przy pomocy najgwałtowniejszych środków. Jeśli zaznaczyło się tu i owdzie jakieś polepszenie materialne, to korzyść ta w żadnej mierze nie wynagradza szkód moralnych i religijnych, wyrastających z pogaństwa germańskiego.

Leż lud niemiecki czyni wszystko, aby spełnić swe obowiązki religijne, cywilne i polityczne, nawet pod dyktaturą nazystowską. W Rzeszy istnieje wielka masa ludzi niezadowolonych, i to we wszystkich warstwach społecznych, która ma usta zamknięte i nie ma głosu. Ucisk jest niesłychany, szpiegostwo nazystowskie posuwa się do podsłuchiwania w domach prywatnych przez zakładanie tam specjalnych aparatów, które notują poufne rozmowy. Przyjdzie oczywiście reakcja, a wybuchnie ona wtedy, gdy będzie najmniej spodziewana, ponieważ taki stan rzeczy nie może się utrzymać w epoce pełnej cywilizacji.

W tym punkcie wywiadu dziennikarz zapytał, jakie jest stanowisko Italii faszystowskiej wobec religii, na co arcyb. odrzekł, że jest zupełnie inne, niż w Niemczech, że Włochy religii nie przesładowują.

Położenie gospodarcze

Życie w Niemczech jest trudne i drogie, gdyż kraj uginą się pod ciężarem astronomicznych kwot, wydawanych na zbrojenia. Nazyści myślą tylko o wojsku i wojskowym wychowaniu młodzie-

Dyktatorzy są zawsze odgradzani od ludu. Wymowny obrazek do słów arcybiskupa Beckera stanowi powyższa fotografia, zdjęta w Pradze, przed zamkiem królewskim na Hradczynie. Hitler stoi samotny w oknie narożnym drugiego piętra, a na dole, z boku tłum Niemców praskich, powstrzymywany przez kordon wojska. Przyszli podziękować kanclerzowi za zajęcie Czech, a jednak radość swą mogą wyrazić tylko z za pleców żołnierzy, i to z odległości dwóch pięter.

ży. Obcokrajowcowi, zwiedzającemu Rzeszę, trudno jest wnikać w prawdziwą nędzę ludności, gdyż nad każdą jednostką czuwa tam bacne oko tajnej policji.

W Italii natomiast, choć i tu życie jest drogie, znać więcej zadowolenia wśród ludności, która żyje nadzieją szerszych możliwości gospodarczych przez kolonizację w Libii i Abisynii.

Brazylia nie jest znana

Na pytanie, co też w Europie

rozmówca snuje wspomnienia z dni pobytu Hitlera we Włoszech. — Okręt przybył do Neapolu dnia 2 maja, kiedy miał tam zawiatać i gość z Rzeszy. Były wielkie przygotowania, lecz my z Ameryki pldn. zauważyliśmy od razu brak sympatii ludu włoskiego do „Fuehrera”. Mogę potwierdzić, co powiedziałem, bo gdy ulica wznosiła okrzyki na cześć Mussoliniego, nie słyszałem żadnych wiewatów ku czci Hitlera. Zapytałem o powód tej oziębłości, na co otrzymałem odpowiedź, że Włosi nie czują sympatii dla kanclerza. Rząd włoski ze swej strony uczynił wszystko, aby przyjęcie w Neapolu wypadło jaknajświetniej. Samo oświetlenie i ozdobienie głównych ulic neapolitańskich kosztowało 50 tysięcy lirów.

Środki ostrożności

Tak w Neapolu jak Rzymie przedsięwzięte były daleko idące środki ostrożności. Rzym był w tych dniach podobny do obozu wojskowego. Wszędzie masy żołnierstwa, a wzdłuż ulic, którymi miał przejeżdżać Hitler z Mussolinim, stały wyciągnięte sznury wojska. Miało to być wyraz hołdu dla gościa, w rzeczywistości zaś był to zabieg, aby Hitlerowi nie się nia stało.

Gdy przybyliśmy do Rzymu na stację Terminus, czekała nas niemiła niespodzianka. Zrewidowano dokładnie nasze bagaże, choć przebyliśmy już pierwszą rewizję w Neapolu. Zapytaliśmy o powód, na co urzędnicy mówili, że wykonują rozkaz. Był on dany, jako zarządzenie ogólne skutkiem wizyty Hitlera. Z naszej strony padła na to uwaga, że zarządzenia te są nie tylko absurdalne ale i nieprzyjemne w stosunku do pielgrzymów.

Nie wolno otwierać okien!

Nie na tem wszelako skończyły się czekające nas niespodzianki. Gdy przybyliśmy do hotelu, nie pozwolono nam wejść od frontu, a poprowadzono nas tylnym wejściem. Na usprawiedliwienie właściciel hotelu wyjaśnił nam, że ulicą przed hotelem ma przejechać wkrótce Hitler z Mussolinim. Co więcej: w pokojach, jakie zajęliśmy, nie wolno nam było otworzyć okien, wychodzących na ulicę, gdzie oczekiwano przejazdu dwóch dyktatorów. W hotelu też mieliśmy jeszcze trzecią re-

wizję naszych bagaży. Jednemu z pielgrzymów brazylijskich kazano otworzyć walizkę ręczną. Otworzył ją, posłuszny rozkazowi, lecz z oburzenia nie powstrzymał się od uwagi: „Do walizki tej nie zmieści się żadna broń piekielna czy śmiertelna, jeśli chcecie, zabierzcie sobie ten nesser”. Na wyłomaczenie funkcjonariusze mieli tylko słowa: „é la legge, é la legge — takie prawo, taki nakaz”.

Uczucie ludu włoskiego

Rozmawialiśmy z Włochami na temat tych niezrozumiałych dla nas zarządzeń. Wyjaśniono nam, że rząd włoski obawiał się jakiego zamachu na Hitlera, i dzięki tym środkom ostrożności nie zdarzył się też żaden przykry wypadek. Z tego wszystkiego można wnioskować, jakie uczucia nurtują w ludzie włoskim w stosunku do niemieckiego sprzymierzeńca — tymi słowami zakończył arcyb. Becker wspomnienia swe z Europy.

Materiały na ubrania zagraniczne i krajowe. Zakład krawiecki i kooperatywa ubraniowa - Rua 15 de Novembro 369 Telefon 90-9 - Kurytyba

Rodzina potrzebna do pracy w hotelu. Mąż do ogrodu, prac na podwórzu, żona do gotowania - syn lub córka do podawania do stołu. Życie i mieszkanie na miejscu. Praca stała, zapłaćta dobra. - Jose Kaminski, Hotel do Comercio, Capão Bonito, (przy drodze automobilowej z Kurytyby do S. Paulo).

— 152 —

— 149 —

— 153 —

— 151 —

— Nazizm niemiecki nie życzy sobie związków z jakimkolwiek

— Nazizm niemiecki nie życzy sobie związków z jakimkolwiek

— Nazizm niemiecki nie życzy sobie związków z jakimkolwiek

— Nazizm niemiecki nie życzy sobie związków z jakimkolwiek

— Nazizm niemiecki nie życzy sobie związków z jakimkolwiek

— Nazizm niemiecki nie życzy sobie związków z jakimkolwiek

— Nazizm niemiecki nie życzy sobie związków z jakimkolwiek

— Nazizm niemiecki nie życzy sobie związków z jakimkolwiek

— Nazizm niemiecki nie życzy sobie związków z jakimkolwiek

— Nazizm niemiecki nie życzy sobie związków z jakimkolwiek

— Nazizm niemiecki nie życzy sobie związków z jakimkolwiek

— Nazizm niemiecki nie życzy sobie związków z jakimkolwiek

Z Argentyny Niemiecka Zachłanność

Chcieli zagarnąć całą Patagonię, począwszy od Rio Negro. — Udaremnione machinacje. — Po szeregu hitlerowskich triumfów, zaczynają się klęski

Wychodząca w Buenos Aires „Gazeta Polska“ pędzi poniższe szczegóły z zakusów nazystowskich na Patagonię, o których donosiliśmy w telegramach:

Od szeregu lat śledzi opinia publiczna „szarogęsienie się“ hitlerowców w Republice Argentyńskiej.

Wyczuwano misternie ukrytą i zakonspirowaną akcję kierowniczą, nadającą orientację i bieg całej ofensywie na szkodę Argentyny. Widziano na każdym kroku postępy tej intrygi, stopniowe wnikanie w życie gospodarcze i polityczne republiki i coraz butniejsze narzucanie swego kultu mieszkańcom, prowokowanym na każdym kroku antypatyczną dla demokratycznego społeczeństwa formą faszystowskiego pozdrowienia.

Te jednak zewnętrzne objawy były niczem w porównaniu z tem, co się działo w zakresie szpiegowskiej akcji przedwstę-

panej, torującej drogę późniejszej inwazji... militarnej.

Od kilkunastu dni zawrzało w Argentynie. Oto jeden z twórców nazyzmu niemieckiego, który od szeregu lat popadł w niełaszkę Hitlera, dzięki czemu ustawicznie prześladowany, musiał się schronić w Argentynie, doszedł do posiadania ciekawych dokumentów, kompromitujących w niesłychany sposób machiawelską politykę hitlerystów i ambasadę niemiecką, kierującą tym ruchem.

Ów Niemiec, niejaki Jorge Jurgel, doniósł o swym odkryciu Prezydentowi Argentyny, Dr. Robertowi M. Ortizowi, oddając się mu do dyspozycji. Gdy w ciągu najbliższych kilku dni nikt ze strony władz nie zareagował, Jurgel zgłosił się w towarzystwie swego adwokata w dzienniku „Noticias Graficas“ i tam odkrył wszystkie szczegóły tajemniczej alery.

Wybuchł skandal nad skanda-

Żydzi, wypędzeni z Czech

Widok z obozu koncentracyjnego przy granicy holenderskiej, gdzie przebywają żydzi, wydalen z Czech i Moraw, po zajęciu tych krajów przez Rzeszę. Przebywają oni tutaj tak długo, dopóki nie uda im się wyjechać gdzieś za morze.

le. Prezydent Republiki powierzył kierownictwo śledztwa szefowi bezpieczeństwa publicznego i wydziału śledczego M. Vancarlos, który zmobilizował do tego celu najwybitniejsze talenty śledcze i z miejsca ruszył całą sprawę, codziennie donosząc prezydentowi dr. Ortiz o poczynionych w ciągu dnia krokach i osiągniętych rezultatach.

Tymczasem prasa podała raport tutejszej ambasady niemieckiej do władz centralnych w Niemczech, podpisany przez szefa tutejszych organizacji nazystowskich, Alfredda Muellera i radcy poselstwa niemieckiego von Schuberta.

W raporcie tym podaje się źródła z jakich czerpano najbardziej sekretne szczegóły, mogące zainteresować niemiecki wywiad: Ministerstwo Wojny, Sztab Generalny, Wojskowy Instytut Geograficzny, Ministerstwo Marynarki, Kierownictwo Obrony Wybrzeży, Ministerstwo Rolnictwa. Insty-

tuty: Meteorologiczny, Geofizyczny i Górniczy, Państwowe kopalnie nafty, Diadema Argentyna S.A., Standard Oil Co, Banco de la Nación.

Dodaje również ów raport, że wraz z ambasadą współdziałały w tej akcji następujące żywioty: Konsulat niemiecki w Comodoro Rivadavia, niemiecka Izba Handlowa, Banco Germanica, Kierownictwo „N.S.D.A.P.“, „Antonio Delfino y Cia“, Lahussen y Cia Ltda i wiele innych. Wydatki ogólne za przeprowadzenie tego wywiadu wynoszą 47 tysięcy

pesów (blisko 200 tys. mlr). Policja przeprowadziła szereg rewizyj w niemieckich organizacjach i domach prywatnych, zdobywając wiele kompromitującego materiału.

Szczegóły śledztwa trzymane są w tajemnicy.

Sprawa zatacza coraz szersze kręgi i grozi poważnymi powikłaniami dyplomatycznymi. Opinia publiczna oburzona potonieniem Delfino y Cia“, Lahussen y Cia Ltda i wiele innych. Wydatki ogólne za przeprowadzenie tego wywiadu wynoszą 47 tysięcy

na, Pan Twardowski. Filmy miałyby jeszcze większe powodzenie, gdyby nie to, że wobec stosunkowo wielkich kosztów ich wprowadzenia, publiczność musi płacić po 35 ct. za wstęp, gdy filmy angielskie można oglądać za 15 do 25 ct.

Wichry wylły rozwiśniętymi stadami, zmiały głucho bory i przydrożne sokory, targając się jako psy na łachuchach, mikały się wściekłym porykiwaniem. Cała wieś jakby wymarła, bo nie sposób było nosa pokazać z chaty. Potworzyły się zasy, jak góry, i drogi uczyły się nie do przebycia.

U Brudów, ponieważ dom stał na skraju wsi, służyca jeszcze ciężej dawała się we znaki, wicher bowiem walił w nią dniami i nocami, zanosząc śniegiem pod same strzechy. Adam codziennie musiał się przekopywać przez zasypane śniegiem podwórza do stodoły i obory. Niepodobna też było myśleć o żadnej robocie na powietrzu, więc przeważnie przesiadywał w izbie, zajęty straganem dzwonów i sprych do wotów, w czym był niemały majster.

Wichry wylły rozwiśniętymi stadami, zmiały głucho bory i przydrożne sokory, targając się jako psy na łachuchach, mikały się wściekłym porykiwaniem. Cała wieś jakby wymarła, bo nie sposób było nosa pokazać z chaty. Potworzyły się zasy, jak góry, i drogi uczyły się nie do przebycia.

U Brudów, ponieważ dom stał na skraju wsi, służyca jeszcze ciężej dawała się we znaki, wicher bowiem walił w nią dniami i nocami, zanosząc śniegiem pod same strzechy. Adam codziennie musiał się przekopywać przez zasypane śniegiem podwórza do stodoły i obory. Niepodobna też było myśleć o żadnej robocie na powietrzu, więc przeważnie przesiadywał w izbie, zajęty straganem dzwonów i sprych do wotów, w czym był niemały majster.

Filmy Polskie w Kanadzie

P.A.T. Filmy Polskie coraz częściej wyświetlane w Kanadzie cieszą się wielkim powodzeniem i ściągają nietylko Polaków, lecz także Jużo Ukraińców, Żydów, Słowaków i in. W chwili obecnej wyświetlane są w Kanadzie następujące filmy: Młody Las, Wierna Rzeka, Barbara Radziwiłłow-

Advokat

Dr. Michał Chmielewski

Przeprowadza sprawy Spadkowe, oraz wszelkie Cywilne, jakoteż wogóle Karne i Administracyjne.

Rua Colombo, 46 Kurytyba

Nowa fabryka samochodów

W Radomiu zapisano do rejestru handlowego utworzoną przez „Wspólnotę Interesów“ w Katowicach fabrykę samochodów. Kapitał zakładowy firmy ustalono na 5 milionów złotych. Opłaty notarialne i inne poboczne opłaty przy założeniu firmy wyniosą 100 tysięcy złotych. Przy samym tylko zgłoszeniu nowej firmy do rejestru musiano użyć znaczków stemplowych za 7 tysięcy złotych.

Budowa rozpocznie się na wiosnę a już na jesieni ma być uruchomiona montownia samochodów. — Fabryka zostanie zbudowana na obszarze 30 ha. i zatrudni 7 tysięcy robotników.

Nowa fabryka produkować będzie samochody DKW i Mercedes Benz. Praca odbywać się będzie systemem tańczuchowym, według wzoru Forda, co umożliwi zatrudnienie wielkiej liczby niewykwalifikowanych robotników. W Radomiu mieścić się będzie zarówno centrala jak i biuro, które zatrudnią co najmniej 100 urzędników.

Zapowiedziana budowa fabryki samochodów wywołała wielkie zainteresowanie w całej Polsce.

BOL

Jedynym środkiem dla

uśmierzenia go jest

UŻYCIE

BALSAMU

STA. HELENA

BANK

Francusko-Włoski DLA POŁUDNIOWEJ AMERYKI

Kapitał fr. 100.000.000 Rezerwa fr. — 139.000.000.000
Centrala PARYŻ (Rue Halevy, 12)

FILIE w BRAZYLII: S. Paulo—Rio de Janeiro—Santos—Curityba—Porto Alegre—Recife—Rio Grande—Bahia
AGENCJE: Araraquara, Barretos, Botucatu, Caxias, Espirito Santo do Pinhal, Jahu, Mococo, Ourinhos, Paranaguá, Ponta Grossa, Ribeirão Preto, Rio Preto, S. Carlos, S. José do Rio Pardo, S. Manoel

ARGENTYNA: Buenos Aires—Rosario de S. F. CHILE: Santiago—Valparaiso. COLOMBIA: Barranquilla—Bogota. URUGWAJ—Montevideo.

Bank Francusko - Włoski dla Południowej Ameryki przyjmuje depozyty dyspozycyjne à vista, z wypowiadaniem lub na stałe, płaćąc dobre procenty. Bank prosi swą Szan. Kliencie! o informowanie się o każdej operacji bankowej — adresując zapytania do Filii w Kurytybie (Suenssel em Curityba — Rua 15 de Novembro 316), albo pod adresem jego agencji w Ponta Grossa i Paranaguá

— Mogę mu dołożyć ale kłopot — mruknął zawzięcie. — Panie starozakonny, powiedzcie, że ja potem skargę na jego kamratę za pobicie mejej żony, że aż poronia i za ukradzenie wełnki! — I to można, Niemcy naród sprawiedliwy. — Jak wy macie rację i prawych świadków, sprawę wygrać ja radzę dać zamartwować w łąg obrobę pięćdziesiąt marek, on musi o swojej honor dobać, a wysię mu drzewi pokazać. Może być bardzo źle. — Ze zlodziejami układał się nie będe, pannu starozakonnemu dam, a jemu nie dam. — I nie pomogły żadne prośby ni groźby, ni madre rady scłysta, ni nawet naleganie żony. A skoneczyło się na tem, iż mu zabrano konia na pokrycie kontrybucji, a za obrazę zandarna wytoczono mu sprawę. Mchnął na wstętko ręką i spłynał.

— Konisko było stare — tłumaczył żonie — ślepa we i zółkowa. Nie smnę się Maryś, niech tylko Niemców wygonią, to ci spragnę galantą parę. Do łągiewalk na odgus świętego Antoniego zawinę oię w kaszanki. Akuratnie ma takie na sprzedanie dziecko w Tkacowie, trysiatki, ogłerek i zrebica. Czatelaś ty, Maryś, co? — Na intencję wyzdrowienia ofiarowałam się iść pleszo do Cęszochowickiej.

— To półdziemy na pierwszy odgus w Zie-lone Świątki, półdziemy — przytaki wi. — Uśmiechnęła się radośnie i, potuszając głowę, szepnęła z przejęciem:

— 150 —

— 151 —

— Wiosna już niezadługo, przecież to dzisiaj świętej Agnieszki. — Święta Agnieszka wypuszcza skowronka z pod kamyska, powiadają. Nie przedko jednak wiosna wyrzuci oknem. — Będzie odmiana, bory poczemniaki i kurzy z kominów. Jakoś sprawdzili się jego przewidywania, nazajutrz bowiem odmie-niło się powietrze, mroź zelzał i przyszył śniegi, wichry i srogie zamiecie. Całymi dniami gotowało się na świecie, niby w garnku. Śnieżyce przewala-ły się po polach takie, że nie rozpoznal ni lasów, ni chat, ni dróg, wszystko było białym, wrzącym jak ukrop odmiełem.

Wichry wylły rozwiśniętymi stadami, zmiały głucho bory i przydrożne sokory, targając się jako psy na łachuchach, mikały się wściekłym porykiwaniem. Cała wieś jakby wymarła, bo nie sposób było nosa pokazać z chaty. Potworzyły się zasy, jak góry, i drogi uczyły się nie do przebycia.

U Brudów, ponieważ dom stał na skraju wsi, służyca jeszcze ciężej dawała się we znaki, wicher bowiem walił w nią dniami i nocami, zanosząc śniegiem pod same strzechy. Adam codziennie musiał się przekopywać przez zasypane śniegiem podwórza do stodoły i obory. Niepodobna też było myśleć o żadnej robocie na powietrzu, więc przeważnie przesiadywał w izbie, zajęty straganem dzwonów i sprych do wotów, w czym był niemały majster.

— 155 —

— 154 —

darstwo bez gospodyni! Rozkradła cię najmniejszy. Weź tylko sobie na rozum... — Deje mi ciotka spokój, to grzechi! — szar-pnął się oburzony i powrócił do mieszkania. — Chora po tyłu wrzuceniach i gdy w w izbie u-cichło i zmrozało, głęboko zasnęła. — Mówiam, po spowiedzi może się odmie-nić szeptała Grzelowa, obierając ziemniaki pod ko-minem. — Bywało, jako ksiądz już olejami na-maszczył, dzwony zadzwoniły poronne, ludzie opła-kali, a chorey na drugi dzień o gorzałce wolał i kłębasy się dopominał.

— Niech się wazsze słowa, sprawdza a dam wam zagon pod leni — obiecywał uroczyste. — Zawsze na dwoje babka wróży. Nie tak, i nie owak, a jakś być musi. — Brudzowa nie zawadza wprowadzić nazajutrz o gorzałkę, ale, poczuwszy się nieco silniejszą spró-bowała dojść do kominu. Cóż, musiał ją zanosić z powrotem do łóżka. — To z długiego leżenia nogi zrobiły mi się jakby ze słomy — tłumaczyła. — Niechno sobie odpoczę i podjem co dobrego, a zobaczyciel! — powiadala zuchowato.

Radość zapanowała. Adam przyniósł od księ-dza srodkięgo wina, zaś Grzelowa jeła pitrasic przerżne smaczności: a to jalecniec, to kłębasa, to golębie, to kurę, to rosoly, i podtykała jak dzieciętku, namawiając cniymi słowy do jada. — Jak patrzę, to aż mi ślina idzie — skarzyła

Dr. Bronisław Ostoja Roguski

ADWOKAT

Sprawy cywilne, handlowe i robotnicze, inwentarze, naturalizacje. Przyjmuje pełnomocnictwa do załatwiania wszelkich spraw przy urzędach stanowych i federalnych

Biuro—Praça Tiradentes, 509, 2-o piętro Od 9—1—1 i od 3—5

Zaprzyśnięty Kłomacz publiczny

J. GELBERT

Rua Pedro Ivo, 211

Kłomacz urzędownicze wszystkie języki. — Załatwia również sprawy z poza Kurytyby, w tym celu należy nadesłać dokumenty pocztą poleconą

Naprawa maszyn do szycia

Wasza maszyna do szycia potrzebuje naprawy?—Zwróćcie się do specjalisty NARCISO MORONA, rua S. Francisco, 329. Naprawia także rondle, garnki i inne statki kuchenne.

Dr. M. Matiskei

Spadki, Pomiar sądowy, Wypadki przy pracy, Obrona, Malet

Curytyba

LEKARZE

Dr. Aleksander Dobrowolski

Klinika medyczno-chirurgiczna. Leczenie żylaków, wrzodów, hemoroidów. Chirurgia ogólna. Syfilis, choroby weneryczne. Własne laboratorium do analiz. KONSULTORIUM: Praça Tiradentes, 322. Od 13 do 12 i od 3 do 6 godz. MIESZKANIE: rua 13 de Maio, 879. Telefon 1036.

Dr. JANINA WĄTROBIANKA

CHOROBY DZIECIĘCE I KOBIECE — PORODY — KLINIKA OGÓLNA — WYJAZDY NA KOLONJE — Konsultorium i rezydencja: MARECHAL MALLET

DR. DANTE ROMANO

Z praktyką w szpitalach berlińskich Internista Szpitala Ewangelickiego Santa Casa de Misericórdia w Rio de Janeiro. Profesor sekcji operacyjnej na Fakultecie Medycyny. Leczy syfilis, choroby dróg moczowych i kobiece. Promienie ultra-fioletowe, operacje wyrostka robaczkowego, przepukliny, hemoroidów, wrzodów i nowotworów, chirurgia pochwy rozrodzanej jajników, wrzodów, pęcherza, nerek, żołądka, płuca, gruczołów, wątroby, i t. d. KONSULTORIUM: Praça Tiradentes Nr. 554 (nad apteką Minerwa). Rezydencja: Praça Senador Corêa, 4.

Dr. Carlos Heller

Z praktyką w szpitalach w Hamburgu, Paryżu i Wiedniu. Szef kliniki ginekologicznej i okulisty. Klinika medyczna. — Choroby piersiowe, skórne, pociowe. — Promienie ultrafioletowe. Konsultorium: Farmácia Avenida, av. João Pessoa, 68 — od 10,30 do 11,30 i 4 do 6. — Farmácia da Ordem Praça da Ordem od 9 do 10. Telefony: Konsultorium 875. Mieszkanie 424.

DR. M. ISAACSON

Profesor Fakultetu Medycznego na Uniwersytecie Paranańskim. Operacje i pomoc przy porodach. — Choroby kobiece. — Gruźlica. — Dżartemia. Promienie ultra-fioletowe. Konsultorium: Praça Zacharias, 62 2-gie piętro. Tel. 1168. Rezydencja Rua, Bruno Figueira, 110 (Batel)

OZIWIANY

ofetajair w wojsku ELIXIR 914 Po kilku latach szycia tego lekarstwa zadawczy można. 1.)—Krew czysta, wola po wszelkich nieczystości i dobry stan zdrowia. 2.)—Zmniejszenie przyszców, egzemy, wrzodów, swędzenia, ran jaskrawych etc. 3.)—Zniknięcie zapalenia REUMATYZMU bóla w kości i bólu głowy 4.)—Zniknięcie objawów syfilis i wszelkich niedomagani spowodowanych przez syfilis. 5.)—Łożek i książki w doskonałym stanie, bo „ELIXIR 914” nie atakuje żelazka i nie zawiera jodu, etu. Jest jedynym lekarstwem zyszczeniem krew które posiada świadectwa szpitali od specjałów szycia i chorób syfilisycznych. PODWOJNE FLASZKI zawierają 2 razy więcej płynu „ELIXIR 914” a kosztuje o 20 proc. mniej, niż dwie zwykłe flaszki. Cena 4\$000

Koloniscl Uwaga!

Do pracy w gospodarstwie polecam Wam narzędzia mego wyrobu, znane już szeroko i wypróbowane, najlepszej jakości Ostrza do plugów, hamulce do wozów, filocarnie do prostej słoju

Żądajcie tych wyrobów mojej marki w Waszych sklepach. Jeśli nie otrzymacie, piszcie wprost pod adresem: Stanisław Szczyplor ZAKŁAD MECHANICZNY Contenda via Guajuvira PARANA

Dr. LUDWIK WOLSKI

ADWOKAT. Prowadzi sprawy cywilne, handlowe, spadkowe i kryminalne. Pośredniczy w załatwianiu spraw w Polsce. Rua Brigadeliro Franco, 1488. KURYTYBA.

KURS NOCNY BEZPŁATNY DLA DOROSŁYCH

Gimnazjum „Novo Atheneu” współpracując z krajową akcją mającą na celu rozpowszechnienie na ki, otwarto z dniem 13 maja bezpłatny kurs szkolny dla osób dorosłych, funkcjonujący w nocy. Zapisy codziennie. „NOVO ATHENEU” Av. Acaudabam, 278 — Telefon 378

DENTYSCY

Dyplomowany Lekarz Dentysta

J. Furmaniak SCHMIDTINGEROWA

Leczenie zębów, plombowanie, wymywanie bez bólu, wprawianie sztucznych zębów, szcęk i t. d. Avenida Jayme Reis, 216. Przyjmuje od godz. 8—12 i od 1—5 w popoł.

DYPLOMOWANY LEKARZ DENTYSTA

Jan Skalski

posiadający 10-letnią praktykę, wykonuje wszelkie prace wchodzące w zakres dentystyki, starannie i po najniższych cenach. Godziny przyjęcia: od 8 do 12 i od 13 do 18. Rua Emiliano Pereira 670 Kurytyba — Parana

Maria Kryńska

Dyplomowana Lekarz-dentysta. przyjmuje od 1 do 6 pop. Ul. Ebanho Pereira nr. 356. Telefon 1-2-8-8

„A BRANDINA”

Wielka parowa fabryka cukli-ków pierwszorzędnych, pastylek gumowych, pomadek i t. d. Ciastki malinowe, kokosowe, mietkowe, cytrynowe, bananowe, truskawkowe, bananowe, mleczne i gumowe. Oprócz tego są jeszcze inne gatunki specyjalne, nowego formatu, które z każdej chwili można mieć po cenach bardzo przystępnych. — Upraszam się Szanownych Rodaków o łaskawe przekonanie się że są najlepszymi i najczystsze w Kurytybie. Każdy Polak powinien posiadać tylko ciastki z polskiej fabryki „A BRANDINA”

„A BRANDINA”

Specjalność fabryki: Jaja cukrowe i

BRACIA SOBANIA

Rua Nunes Machado, 300—304 Curytyba. Telefon. 1423. Parana.

Nauka Kroju

Praktyczny podręcznik Heleny Grzełko z modelami i objaśnieniami. Dziel bielizny i krawiecki. — Kolażki bardzo użyteczna w każdym domu. Cena 4\$000

PTAKI WĘDROWNE na kontynencie amerykańskim

Wybitny uczyony amerykański, William Boebe, znany nie tylko ze swych sensacyjnych badań głębin podwodnych, przeprowadzonych kilkadziesiąt metrów pod powierzchnią, ale także z szerokiego zainteresowania przeprowadzanych, opowiada niezwykle ciekawą i wspaniałą historię życia małego ptaszka amerykańskiego, złotej siewki. Ptak ten dokonuje w ciągu roku gigantycznej podróży powietrznej. W czerwcu znaleźć można złotą siewkę w zamrzniętych tundrach, daleko na północ od okręgu polarnego i od linii drzew. Buduje ona tam swe gniazda w pobliżu lodem pokrytych jezior. Tutaj wysiaduje ją i hoduje czwórka młodych. — W sierpniu lecą wiele setek kilometrów na południe do Labradoru. Obitość jagód przyciąga i zaryzykuje je, więc odpoczywają tu po trudach wychowania młodych, doprowadzają swe upierzenie do pełnej doskonałości i przygotowują się do długiej, długiej podróży. Przygotowania te polegają na napychaniu się dzieł po dniu czarnymi, pożywnymi jagodami i osiągnięciu w ten sposób zdumiewających warstw tkanki tłuszczowej. Pewnej nocy gdy pociąg do

wędrowki nimij, oładnie, złote siewki wlatują w powietrze i startują ponad zimnymi, wzburzonymi wodami St. Lawrence prosto w morze. Po trzech tysiącach kilometrów przelatują nad Bermudami, lub gdy pogoda sprzyja, lecą przez morze daleko na wschód, omijając wyspy. Gdy brak burz, nie zatrzymują się i nie odpoczywają, póki nie dotrą do Antyliów, stamtąd zaś kontynuują swą podróż przez puszcze Brazylii aż do pampasów południowej Argentyny. Po sześciu miesiącach próżniactwa i odkarmiania się w południowym lecie, wśród tamtejszych ptaków, pilnie zajętych swymi gniazdami i młodymi, złote siewki znów rozpoczynają skrzydła w kwietniu i spieszą z powrotem do północnej Grenlandii. Ich powrotna droga prowadzi przez Andy, środkową Amerykę, środek Stanów Zjednoczonych i Kanady, kończąc się nowymi osiedlami życia. Co rok 29,000 kilometrów zostaje przebytych przez ptaka, który waży zaledwie ćwierć kilograma i posiada rozpiętość skrzydeł dwudziestu ośmiu centymetrów!

Armia Polska W OCZACH ANGLIKÓW

Anglicy wykazują wielkie zainteresowanie dla siły zbrojnej Polski. Przyczytując głosy dwóch poważnych dzienników angielskich: „Yorkshire Post”, — jest bezwzględnie jednym z największych osiągnięć Polski w ciągu 20 lat jej istnienia jako niepodległego państwa. Materialnie i moralnie, armia polska jest dziś daleko potężniejsza niż kiedykolwiek była i może być bez przesady zaliczona do najsilniejszych współczesnych armii Europy. Jako państwo, pozbawione naturalnych granic oraz nie mające żadnych specjalnie silnych fortyfikacji, Polska oparła swoją armię na dwóch głównych broniach: piechocie i kawalerii, które tworzą podstawę jej siły wojkowej — pisze dalej ten dziennik. W przeciwieństwie do wojska brytyjskiego i francuskiego, kawaleria zajmuje bardzo doniosłą pozycję w polskim systemie wojskowym. Część armii polskiej jest świetnie zmechanizowana, lecz jako całość wojsko polskie nie jest przemechanizowane. Poza jednostkami armii regularnej, Polska ma również silne oddzia-

ły pomocnicze, które znane pod różnymi nazwami i służące różnym celom, tworzą część polskiej siły zbrojnej. Dziennik oblicza wyćwiczone rezerwy polskie na mniej więcej cztery i pół miliona ludzi, zaś w czasie wojny Polska — zdaniem dziennika — może zmobilizować sześć do sześć i pół miliona ludzi. Co do siły polskiego lotnictwa — pisze „Manchester Guardian” — brak urzędowych danych. Ta gałąź polskiej obrony jest w większym stopniu niż inne otoczona tajemnicą. Ogólnie uważane jest, że Polska posiada przeszło 3,000 samolotów, a szereg polskich fabryk pracuje w dzień i w noc, produkując setki samolotów miesięcznie. W ciągu najbliższych 4 miesięcy Polska osiągnie liczbę 4 tysięcy samolotów, i na ten cel rozpisana pożyczka narodowa. Wiara we własne siły, sprawność, patriotyzm i moralne wartości polskiego żołnierza napawają całkowitą ufnością Polaków. Polacy chlubią się swoją armią. Jest ona dla nich gwarancją ich niepodległości. Polacy zawsze do brzo się bili, zajmując słuszną w tym względzie pierwszą miej-

Kącik Zdrowia

O gorączce

Nie wszyscy wiedzą o tem, że organizm ludzki jest tak urządzone, iż utrzymuje on jednakoową temperaturę wewnątrz ciała bez względu na zmiany temperatury w powietrzu. Jedynie w wypadku zatrucia organizmu jakimiś bakteriami, temperatura ciała podnosi się wskutek walki ciałek krwi z zatruciem, co nazywamy gorączką. Stan gorączkowy dowodzi obecności trucizny we krwi i dlatego też zastrzykiwanie preparatów na zmniejszenie temperatury ciała nie jest rzeczą pożądaną, bo może raczej zaszkodzić choremu, niż mu pomóc, bo zastrzyki taki nie usuwa trucizny. Właściwą metodą leczenia w takich wypadkach jest zbadanie przyczyny zatrucia a następnie stosowanie zabiegów usuwających truciznę. Gorączka jest objawem naturalnym i koniecznym przy każdym zatruciu ciała. Powstaje ona z powodu walki ciałek krwi z bakteriami. Oczywiście gorączka nie może przekraczać pewnej granicy bez niszczenia życiowych komórek i dlatego należy ją o ile możliwości kontrolować. Przy silnej gorączce należy przede wszystkim baczyć na to, by zbyt wysoka temperatura ciała nie uszkodziła tkanek mózgowych. Dobrze jest w takim razie zastosować zimne okłady na głowę a nogi trzymać ciepło. W takich chorobach jak zapalenie płuc, szkarlatyna i influenza brak gorączki oznacza, że organizm jest tak osłabiony, iż brak mu siły na walkę z trucizną. W takim wypadku nie można ani chwili zwlekać z zawołaniem lekarza, bo mała nawet zwłoka może spowodować katastrofę. Każda osoba powinna z chwilą pojawienia się gorączki położyć się zaraz do łóżka, okryć się ciepło, szczególnie trzymać ciepło nogi, a następnie zastosować dietę, pić dużo wody niezbyt zimnej i soku owocowego, a unikać potraw zawierających tłuszcze, które zwiększają ciepłotę ciała. Jeżeli gorączka mimo to nie ustaje, należy koniecznie zawezwać lekarza, bo zaniedbanie właściwego leczenia może bardzo łatwo spowodować śmierć chorego. W wypadku malarii odznaczające się przerwami napadami gorączki, trwającej nieraz całe tygodnie, dobrze jest zmienić miejsce pobytu, gdyż choroba ta związana bywa z okolicami szczególnie o mokrym powietrzu. Dr. Fr. A. Dulak

Co będziemy jeść?

ROBIMY PĄCZKI WARSZAWSKIE

Przygotować kilo dobrze przesianej mąki, 50 gramów świeżych drożdży, dziesięć żółtek, ćwierć kila przetopionego lecz nie zrumienionego masła, filizankę śmietanki słodkiej i odrobinę ekstraktu waniliowego do smaku. Połowę wrzącej śmietanki, sparzyć szklankę mąki, wybić mocno, gdy wystygnie wlać drożdże, rozpuszczone w pozostałości śmietanki i doskonale wyrobić. Wsypać wszystką mąkę, wlać żółtka, utarte poprzednio do białości z cukrem, dodać ekstraktu waniliowego, wyrobić mocno, w końcu wlać przestudzone masło i dodać odrobinę soli. Wyrobić ciasto, aż ręka odstanie, nie powinno jednak być zbyt gęste. Gdyby było za gęste, dolać śmietanki, postawić w ciepłym miejscu, aby podrosło. Gdy dobrze urośnie podwojnie, rozciągnąć po kawałku ciasta na stole i szklanką wycinać pączki. Jeśli chcemy mieć pączki nadziewane, należy rozciągnąć cienką warstwę ciasta, położyć w odpowiednich odstępach osączone z syropu truskawki lub maliny z konfitur, pokryć drugą warstwą ciasta i dopiero wtedy wycinać pączki. Ułożyć je w dobrze ciepłym miejscu, a gdy ładnie wyrosną, kąść wyrosniętą stroną na rozpalony smalec. Zarumienione przewracać na drugą stronę. Rondel powinien być przykryty pokrywą, a wtedy lepiej rosą. Gorące obsypać cukrem lub maczać na sekundę w przygotowanym syropie ponczowym. Te pączki są bardzo wykwintne.

Zdrowie malego synka

sprawa małego dziecka wiele trosk i kłopotów, zwłaszcza jeżeli dziecko zachoruje na tak niebezpieczną w swych skutkach biegunkę. Wobec tego jednak, że posiadamy znakomity środek leczniczy, mianowicie Eldoformio w tabletkach, możemy to ciężkie niedomaganie szybko wyleczyć.

Zwalczajcie biegunki dzieci za pomocą **Eldoformio** w tabletkach. Wtedy szybko leczy zarówno dzieci jak i dorosłych.

CASA DAVID. Poniżej ceny sprzedaje meble ładne meble w polskim stylu. Postanowiliśmy zarządzić generalną wyprzedaż z 10 proc. i 20 proc. opustu. — Ujrzeć, to znaczy uwierzyć! Przyjdźcie do CASA DAVID, zanim kupicie gdzieś indziej. Meble? — Tylko CASA DAVID. Uważajcie, skład ma 4 drzwi. Mamy też maszyny do szycia

Ważne dla przybywających na krótki czas do Kurytyby

Szyjemy ubrania i sobretudy (jesionki) z własnego jak i klientów towaru podług miary w przeciągu 8 godzin. Zamawiając z rana oddajemy wieczorem tego samego dnia ubranie gotowe pierwszorzędna robota. Wielki skład kaszmirów, birmów jak ubrań gotowych. ALFABATARIA FABRICA DAS ROUPAS FEITAS I CASA ABC Curytyba—Praça Dr. Generoso Marques 286. Rua 15 de Novembro 4

Wyleczony i Zadovolony

Co podajemy niżej, to tylko prawdziwy wypadek jaki miał piszący poniższy list: „Od szeregu dni czułem się chorym, nabawiwszy się silnego przeziębienia. Zaatakowało mi ono płuca, cierpiałem na dokuczliwy kaszel, pokazały się objawy febrы. Byłem już bardzo tą chorobą wyczerpany. Zżywałem różnych lekarstw, a nic nie pomogło. Dopiero na radę jednego z przyjaciół wzięłem sławny środek PEITORAL DE ANGIO PELOTENSE. Nim skończyłem pierwszą flaszkę, już pokazały się oznaki polepszenia, i wkrótce byłem zdrow, jak dawniej. Dlatego z pełnym przekonaniem na własnym przykładzie zalecam wszystkim, aby w podobnych wypadkach zacylowali PEITORAL DE ANGIO PELOTENSE — i wiem, że im to znakomite lekarstwo pomoże.”

(Podpis) Hermenegildo de Azevedo Nunes Pelotas. Domagacie się w aptekach tylko lekarstwa PEITORAL DE ANGIO PELOTENSE. To jest najlepszy środek przy zaziębieniach i kaszlu. Potwierdzam to zaświadczenie. (Podpis zalegalizowany u notariusza) Dr. F. L. Ferreira de Araujo. Pozwolenia Nr. 511 z dn. 26 marca 1906. Skład gł. DEPOSITO-LABORATORIO PEITORAL DE ANGIO PELOTENSE—Pelotas. Na sprzedaż we wszystkich miejscowościach, w składach i aptekach

Casa Sordres casa das GRAVATAS BONITAS POR PREÇOS AO ALCANCE DE TODOS. Rua 15 de Nov. nr. 936 tel 909 KURYTYBA

„Wojna Mów”

Mowa Hitlera

Dnia 28.4 wygłosił kanclerz Hitler przed zwołanym umyślnie Reichstagem (byli obecni również przedstawiciele podbitych Czech i Moraw) mowę, która trwała z górą 2 godziny. Ważniejsze jej punkty:

1. Rzesza wypowiada „układ dobrego sąsiedztwa” z Polską, ponieważ Polska nie chce odstąpić dobrowolnie Gdańsk ani pozwolić na budowę drogi niemieckiej przez Pomorze do Prus wschodnich. W odnośnym ustępie mowy znać, że Hitler jest zdenerwowany mobilizacją armii polskiej i zawartym przymierzem między Polską i Anglią.

2. Rzesza wypowiada układ o zbrojeniach morskich, jaki miała z Anglią, czyli zamierza budować flotę wojenną bez ograniczeń.

3. Rzesza żąda od Anglii zwrotu kolonii, zabranych jej w wojnie światowej. Pod adresem Francji Berlin nie ma żadnych pretensji.

4. Hitler usprawiedliwił na swój sposób zabór Czech i Moraw, mówiąc, że to było zbrojne obozowisko bolszewickie (!) w sercu Europy. Zabrano w Czechach następujący materiał wojenny: 1,600 samolotów, 1,700 armat polowych i przeciwlotniczych, blisko 500 czołgów, niepełna 50 tysięcy karabinów maszynowych, z górą milion karabinów i rewolwerów, 3 miliony pocisków armatnich.

5. W odpowiedzi na apel pokojowy Roosevelta, Hitler przytoczył odpowiedzi małych państw, sąsiadujących z Rzeszą; kraje te odpowiedziały, że nie czują się zagrożone przez Niemcy.

6. Obecne podniecenie wojenne Hitler przypisuje nie „wojującej i zaborczej Germanii”, lecz międzynarodowym partiom wojennym, działającym z podburzenia bolszewickim.

7. Niemcy nie zamierzają atakować Ameryki.

Mowa Hitlera miała formę odpowiedzi dla Roosevelta. Mimo niewątpliwych pogroźek wojen-

nych, była ona w porównaniu z szeregiem poprzednich przemówień, względnie spokojna i pozostawia furtkę do dalszych rozmów dyplomatycznych.

Nota Rzeszy do Polski

Dnia 29.4 podano do wiadomości publicznej notę, jaką rząd niemiecki wysłał do Warszawy. Nie jest to właściwie wypowiedzenie „układu o dobrym sąsiedztwie”, ani tem mniej ultimatum. Gdybyśmy mieli scharakteryzować krótko a dobitnie dość długie pisanie niemieckie, można by je nazwać „gadaniem austriackim” (jak się to mówiło w Małopolsce pod zaborem habsburskim), lub z brazylijską „conversa de passarinho”.

Z pod mierzwy tyłu słów daje się wyczuć, że Rzesza ma żal do Polski. O co? — Oto w marcu br. zaproponowała Polsce w sposób „jakkąjbardziej przyjacielski”: 1) Polska odstąpi Gdańsk Rzeszy, 2) Polska odstąpi Rzeszy sznur ziemi na Pomorzu, aby Niemcy mogli przeprowadzić tam sobie własną drogę samochodową i kolej dla połączenia z Prusami wschodnimi. W zamian za ten gdańsko-pomorski kołacz Niemcy ofiarowały Polsce kilka świstków papieru: 1) uznanie przez Rzeszę reszty granic polskich, w szczególności zachodnich, 2) zawarcie nowego układu o dobrym sąsiedztwie na 25 lat, 3) gwarancje gospodarcze Polski w Gdańsku i jeszcze nieokreślone bliżej ulgi „przyjacielskie” dla Polski za odciecie Gdyni od wnętrza kraju.

Zamiast skorzystać z tej okazji — zarzuca Polakom owo niemieckie pisanie — Polska wysunęła własny projekt uregulowania sprawy gdańskiej (na który Rzesza nie mogła się zgo-

dzielić), a co gorsza, zaczęła gromadzić wojska i sprzymierzyła się z Anglią.

O mało, a doprawdy żal stałoby się czytającemu, że biednych prusaków, których Polska tak niewdzięcznie krzywdzi! Przecież oni proszą po przyjacielsku, aby im oddać Gdańsk z dobrą wolą, a laszą się, a przypochlebiają, a naskakują...

Podobnie, jak mowa kanclerza, nota nie zamyka furtki — widocznie ten polski płot graniczny jest naprawdę ciernisty, skoro Niemcy woleliby nie przedziierać się przezeń, a wślizgnąć się przez szparę w uchylonych drzwiach. Obserwatorzy zagraniczni wyrażają zdanie, że nota niemiecka jest typową z rodzaju wystąpień dyplomatycznych, które mają na celu uspić czujność przeciwnika, zmęczyć go, rozproszyć jego uwagę — aby potem zniecka cap!

Ale nad Wisłą czuwa wierna i chwacka straż!

Odpowiedź Ministra Becka

Na dzień 5.5 zapowiedziano w Warszawie mowę min. Becka przed komisją sejmową — jako odpowiedź dla Rzeszy. Cały świat nastawi „eraz głośniki na Warszawę. Wszyscy są ciekawi przebiegu tej jedynej w dziejach „wojny mów”, a równocześnie wszyscy wiedzą, że minister Beck jest jedynym dyplomatą na świecie, który potrafi sam, o własnych siłach, trzymać w szachu Hitlera i Mussoliniego wraz z ich korpusami totalnych koszul. Goto wiśmy się założyć, że „polski lis”, jak zwą min. Becka dziennikarze światowi, wywiedzie germańskiego wilka w pole, aby mu nie był za ciernistym płotem.

Gdyby zaś miało się okazać, że „sila złego na jednego”, wtedy nad Krajem wzniesie się laska marszałkowska i padnie rozkaz: „Baczność! Maszerować! Przepędzić stada wilków z przedpola”. A wówczas, kto żywi, chwyci za cepy, widły, karabin

„ZAJĄĆ GDAŃSK!”

Tak woła prasa światowa pod adresem Polski

Hitler nie wydał jeszcze wojny Polsce, a już tamie sobie na niej zgęby i miota się bezsilnie w sieci bez wyjścia. Umyślił sobie ponoć — jak telegrafują z Berlina dziennikarze angielscy i francuscy — zażądać od Polski wydania mu Gdańska i odstąpienia drogi przez Pomorze w ciągu dni 15, wzamian za 25-letni układ pokoju. Jeśli Polska mu nie ustąpi — grozi... Czem grozi? Zgadnijcie! Armatami? Nie. Bombami z samolotów? Także nie. Czemże tedy, krzyżem nazystowskim? Baj baj... Hitler powiada, że... że... (trzymajcie, bo pęknie!

że po dwóch tygodniach zażąda od Polski trochę więcej — Możemy zatem pójść spać spokojnie nie tylko na dwa tygodnie, ale i trochę dłużej.

Na te pogroźki nazystowskie prasa światowa zaczyna pytać Warszawy, dlaczego nie zajmie Gdańska i nie osadzi tam polskiego starosty, któryby zaprowadził wśród mieszczuchów gdańskich, wypasionych na polskim chlebie, porządek jak się patrzy. Jeśli Berlinowi było wolno zająć Pragę, to czemużby Polsce nie było wolno zająć Gdańska?

ANI GUZIKA!

Urzędowa agencja wiadomościowa „Iskra” w Warszawie, rozwijając myśli, którym dała wczoraj wyraz „Gazeta Polska”, pisze: Zmiany terytorialne, jakie zaszły w bieżącym roku w sąsiedztwie Polski, nie mogą być uznane przez Warszawę za zgodne z duchem układu, zawartego między Polską i Niemcami w 1934 r. To samo dotyczy podstępów o potrzebie zmiany statutu WM. Gdańska i o wprowadzeniu na Pomorzu nowości, sprzecznych z interesami i uprawnieniami Polski.

„Iskra” ostrzega, że układem

z 1934 r. Berlin wyrzekł się zamiarów przyłączenia ziemi niemieckich do Rzeszy i odrzucił pomysły imperialistyczne Bismarcka i kaisera Wilhelma.

Jakakolwiek próba w rozmowach między obu państwami, która zmierzałaby do zrzeczenia się ze strony Polski jej praw, sprawiłaby taki odruch, że Warszawa byłaby zmuszoną powrócić — po raz już ostatni — słowa Marszałka Śmigłego Rydza, wypowiedziane w 1935 roku: „Ani kawałka naszego płaszcza, nawet guzika!”

Z OSTATNIEJ CHWILI

Ambasador Rzplitej Lipski bał w Warszawie dla otrzymania nowych zleceń rządu polskiego. „Nie chcemy nic od nikogo, nie damy też nikomu ni pędzi naszej ziemi” — takie są wstępne słowa filmu, który jest wyświetlany w całej Polsce i obrazuje potęgę wojskową Rzplitej. Film kończy się słowami: „Silna armia, to nasza najlepsza obrona”.

W odpowiedzi na prześladowanie prasy polskiej w Niemczech, zrzeszenie sprzedawców gazet w Polsce odmówiło sprzedaży gazet niemieckich, dopóki Berlin się nie upamięta.

Prasa niemiecka miota teraz bezsilnie całym stekiem i gradem wyzwisk przeciw Polsce, a stara się przypochlebić Anglii,

którą tydzień temu jeszcze odsądzała od czci i wiary. Robi te załaty, aby odwieść Anglię od przymierza z Polską. Rząd angielski oświadczył ze swej strony, że sojusz z Polską będzie wykonany w całej pełni.

Stalin wygłosił w niedzielę gwałtowną mowę przeciw Hitlerowi.

Hitler jest znakomitym propagatorem pożyczki polskiej na obronę Kraju, sam książęta niemieccy ze Śląska Donnersmark i Pless (Pszczynski) złożyli po pół miliona złotych, a robotnicy

Na obronę Kraju

Pierwszy tydzień Pożyczki Lotniczej przyniósł 130 milionów złotych, dwa razy więcej, niż przewidywano. Ważniejsze zapisy: Sejm Śląski 2 miliony, połowa na pożyczkę, połowa jako dar na dobrojenie armii. Posłowie ukraińscy do Sejmu złożyli 7,600 złotych, wzywając równocześnie społeczeństwo ruskie do czynnego udziału w boju z krzyżakiem, odwiecznym wrogiem słowiańskim. Ze Starów Zjedn. „Zw. Nar. Pol.” na wiadomość o rozpoczęciu zapisów wysygnował z kasy podręcznej tysiąc dolarów, członkowie zarządu złożyli 2-gi tysiąc dol. a równocześnie wydano odezwę do członków 350-tysięcznej organizacji „Zjedn. Pol. Rzym. Kat.” w Chicago zadeklarowało kwotę 10,000 dol. Załoga statku M/S „Batory” złożyła między sobą 4 tys. zł., pracownicy miejscy Warszawy opodatkowali się na zakup samolotów bombowych kwotą 4 miliony zł. Składają i obcy. Angielski emerytowany generał Carlton de Viart, inwalida z czasów wielkiej wojny, zamieszkały w Polsce, ofiarował 2 i pół tys. zł.; wśród ofiarodawców znajduje się artysta fiński Oscar Furuholm.

Wystawa w N. Jorku

Statkiem „Batory” wyjechała do N. Jorku delegacja urzędowa, na otwarcie pawilonu polskiego. Na czele jej stoi minister handlu i przemysłu Antoni Roman, który wrócił świeżo z podróży do Rzymu. Towarzyszy mu grono współpracowników i odbędą się układy handlowe między Polską i USA. W delegacji biorą nadto udział: wiceminister kolei inż. Bobkowski, dyrektor polskiej linii okrętowej Leszczyński oraz 10-ciu dziennikarzy. Otwarcie pawilonu nastąpiło dn. 3 maja.

niemiecy w Katowicach zapisali spore tysiące, aby tylko uniknąć niebezpieczeństwa nazystowskiego. — W niedzielę odbyły się w całej Polsce wspaniałe pokazy lotnicze.

SŁOWA ROZWAGI

SKIEROWANE POD ADRESEM RZESZY

„Nie jest naszym zamiarem, aby porzucać politykę „dobrego sąsiedztwa” z Rzeszą, z którą

namy pewne sprawy do uregulowania przez układy bezpośrednie, w duchu ugody z 1934 roku” — takie słowa przynosi warszawska „Gazeta Polska”, organ rządu, w korespondencji z Berlina. Dziennik omawia warunki, na jakich zostało stworzone Wolne Miasto Gdańsk pod opieką Ligi Narodów i przyznaje, że istnieje różnica w punktach widzenia między Niemcami i Polską na ten temat.

Korespondent dodaje: „Już od dłuższego czasu Polska podaje sugestie, zdążające do znalezienia rozwiązania tej sprawy i oparcia jej na nowych zasadach...”

Poszliśmy tak dalece, jak tylko było to możliwe, na drodze zdrowego rozsądku, wyrażając pragnienie dojścia do porozumienia z Rzeszą w sprawie statutu dla Gdańska.

Daliśmy już dostateczny wyraz naszej wyrozumiałości, lecz nie możemy w żaden sposób przyjąć jednostronnej decyzji, która nie wzięłaby pod uwagę naszych żywotnych potrzeb i interesów. Pragniemy, aby układ polsko-niemiecki był nadal podstawą stosunków między obu narodami i przynosił korzyści dla obydwu stron.

Nie zgodzimy się wszelako, aby nasza żywotna przestrzeń (o nosso espaço vital) służyła do dopełnienia przestrzeni żywotnej Niemiec.

Nie zgodzimy się nigdy na to, abyśmy dobre nasze i przyjazne stosunki z Niemcami mieli okupić jednostronnym ustępstwem, które praktycznie wyszłoby na zrzeczenie się naszej wolności i niepodległości”.

Przechodząc do stosunków, jakie łączą Polskę z innymi państwami, korespondent berliński „Gazety Polskiej” pisze, że Rzesza spodziewała się widać tego, iż układ jej z Polską odciągnie Polskę od Francji i uczyni martrym „przymierze polsko-francuskie.”

„Nie potrzeba dowodzić — ciągnie korespondent — że tak opinia jak rząd w Polsce nie dopuszczają nigdy myśli o rozluźnieniu więzów z Francją. Przewadziliśmy tylko akcje, aby układ Polski i Francji był istotnie układem równego z równym.”

Rio das Cobras

JĘCZMIEN BROWARNIANY P. HAMERSKIEGO

Nowa i największa Kolonia w Paranie położona w okolicy **bardzo dużej przyszłości** na prawym brzegu rzeki Iguaçu blisko traktu Guarapuava-Foz do Iguaçu. Niebawymy nigdzie ogromny procent ziemi pierwszej klasy zupełnie równej, nadającej się do uprawy pługiem. Cena ziemi obecnie mierzzonego drugiego bloku 120\$000 za akier. Warto zamawiać zaraz bo będzie drożej.

Informacji udziela się w Kurytybie, przy ul. Ermelino de Leão 15, piętro 1, lub na kolonii **Rio das Cobras (Sagoda)** (municipium Guarapuava), za osadą Laranjeiras.

PROSPEKT ILLUSTROWANY wysyłamy na żądanie.

Adres dla listów:

CIA COLONIZADORA E MERCANTIL PARANAENSE S. A.

Caixa postal 222, Curitiba - Parana

Uprowadzamy, że kupujący ziemię nie mogą liczyć na stały zarobek przy pracach na kolonii ani tem bardziej na kredyt w naszym magazynie, muszą więc posiadać pewien zapas gotówki na zagospodarowanie się.

UWAGA: Wystrzegać się „fazendeirów”, proponujących sprzedaż terenów. Tytuły własności w Paranie są często nie uregulowane, a koloniści, nabywający ziemię z rąk prywatnych, są narażeni na podwójne płacenie

Registra da sob n. 1 no Registro Imobiliario de Gpuava, de acordo com o decreto-lei n. 58 de 10-12-937, art. 10.

SUL AMERICA CAPITALIZACÃO

NAJWIĘSZA KOMPANIA KAPITALIZACYJNA W AMERYCE PŁD.

AMORTYZACJE W KWIECNIU 1939

Dnia 29 kwietnia 1939 zostały wylosowane kombinacje:

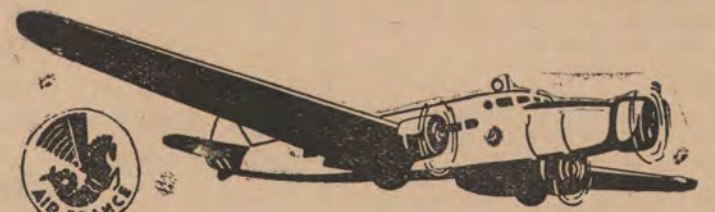
Z F E X F J X C C S G M B V F O P K

Posiadacze powyższych tytułów otrzymają natychmiast zamortyzowany swój kapitał, do jakiego mają prawo — i w tym celu zechcą się zgłosić do biura kompanii przy ul. Barão do Rio Branco nr. 39 w Kurytybie

SUL AMERICA CAPITALIZACÃO

AIR FRANCE

Listy oraz przesyłki pocztą lotniczą nadawać można w Kurytybie w kierunku południa aż do Peru w poniedziałki do godz. 6 w Agencji i do godz. 8 na Poczcie Głównej. W kierunku północy aż do Natalu, Afryki, Europy, Polski, Azji: w piątki do godz. 18 w Agencji i do godz. 21 na Poczcie Głównej.

Informacji udziela Filia Kompanii:

Rua 15 de Novembro, 622 --- Telefon 2450
KURYTYBA